БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

№ 242 (11228)
1966 оной
октябриин 13,
четверг

сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

МОСКВАҺАА

КРЕМЛЬДЭ СОВЕТСКО-ПОЛЬСКО ХЭЛСЭЭН БОЛОБО

...ктябриин 11-дэ ...ль соо советско-...ско хэлсээн боложо ...лжэлөө. Энээндэ Со-... талаһаа: КПСС-эй ...-гай Генеральна секретарь ...И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-... Политбюрогой гэшүүн, ...СР-эй Министрнүүдэй Соведэй ...рүүлэгшэ А. Н. Косыгин, ...СС-эй ЦК-гай Политбюрогой ...үүн, КПСС-эй ЦК-гай секре-...ь М. А. Суслов, КПСС-эй ЦК-... секретарь Ю. В. Андропов ...н бусад тушаалтад; Польшын ...лаһаа: Польшын Хүдэлмэришэ-...й нэгэдэмэл партиин ЦК-гай ...гэдэхи секретарь В. Гомулка, ...РП-ын ЦК-гай Политбюрогой ...үүн, ПНР-эй Министрнүүдэй ...едэй Түрүүлэгшэ Ю. Циранке-..., ПОРП-ын ЦК-гай Политбю-...ой гэшүүн, ЦК-гай секретарь ...Клишко, ПОРП-ын ЦК-гай По-...бюрогой гэшүүн, ПНР-эй Га-...ын хэрэгүүдэй министр А. ...цкий, ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПОРН-ын Катовицка воеводско комитедэй нэгэдэхи секретарь Э. Герек болон бусад хабаадаба.

Советскэ Союз Польшын Арадай Республика хоёрой хоорондын харилсаа холбоое улам үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхэ асуудалнуудаар һанал бодолоо зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлбэ. Польшын Арадай Республикын хүтэлбэрилэгшэд арадай засагта Польшо дотор социализм байгуулгын талаар Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин хэжэ байгаа ажал ябуулга тухай мэдээсэ. КПСС-эй, Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэд СССР-тэхи коммунис байгуулалтын хэрэгүүдтэй, Советскэ Союзай Коммунис партиин ажал ябуулгатай поляк нүхэдые танилсуулба.

Эдэ хөөрэлдөөнүүд халуун хани барисаанай, үнэн сэхээр үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

ХАРИЛСАА ХОЛБООН ХҮГЖЭНЭ

...анциин научна шэнжэлгын ...стр А. Пейрефитын СССР-тэ ...ай хэрэгээр аяншалга дүү-...

...А. Пейрефит СССР-эй Министр-...эй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. ...ыгинтай уулзажа, Совет-...ниин харилсаа холбоондо ха-...ай олон асуудалнуудаар ха-...һовой хөөрэлдөө хэбэ. Фран-... айлшан Совет гүрэнэй бусад ...н ябуулагшадтай уулзаһан, ...дэһэн, элдэб зургаануудаар, ...-шэнжэлгын эмхинүүдээр ...д үзэһэн байна.

...СР Франци хоёрой хоорондо ...агдаһан, эрдэм, техникын ...кономикын талаар харилсаа ...он тухай хэлсээнүүдые, тус-...ан хэлэбэл, Франциин Рес-...икын президент генерал де ...лиин Советскэ Союзда айлшал-...рахэ үеэр, байгша оной июниин 30-да баталагдаһан хэлсээнүүдые бүрин бэелүүлхын тула шухала тодорхой хэмжээнүүдые зохихо совет эмхинүүдтэй хамта хаража үзэхэ гол зорилготойгоор А. Пейрефит ерэһэн байна.

СССР-тэ А. Пейрефитын ерээд байха үедэ үнгэтэ телевидениин талаар Совет-Франциин холимол комиссиин IV сесси болоо. Тиихэдээ хамтын хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдые согсолон гаргаад, СССР Франци хоёрой хоорондын харилсаа холбоон Совет-Франциин хоорондохи «Секам-III» гэжэ хамтын системын горитой амжалта ханган гэжэ хананганар тэмдэглэбэ. Техническэ эгээл дээдэ хэмжээндэ, хараалагдаһан болзор соо үнгэтэ телевидениие хоёр орон дотор ашаглан дэлгэрүүлхэ хэмжээнүүд хараалагдаа.

(ТАСС).

Соёл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна зүблөөн

...ПСС-эй Центральна Комите-...зарлаһан соёл сурталай хү-...мэрилэгшэдэй бүхэсоюзна зүб-...н-семинар октябриин 11-дэ ...эзиин театр соо нээгдээ. Се-...арай хүдэлмэридэ союзна рес-...ликануудай компартинуудай ...-гай секретарьнар, партиин ...айкомуудай ба обкомуудай сек-...тарьнар, компартинуудай ЦК-..., партиин крайкомуудай ба ...омуудай пропаганда болон аги-...иин таһагуудые даагшанар, ...эна республиканудай компар-...нуудай ЦК-гай эрдэм, соёлой ...агуудые даагшанар, партиин ...э хэдэн горкомуудай, райко-...удай секретарьнар, Совет Ар-...ин ба Флодой политхүдэлмэри-...шэд, түбэй соёл сурталай ми-...стерствэнүүд болон албан зур-...нуудай хүтэлбэрилэгшэд, ...СС-эй ЦК-гай таһагуудай хү-...мэрилэгшэд хабаадана.

...үблөөн-семинарые КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь П. Н. Демичев нээбэ. КПСС-эй ЦК-гай пропагандын таһагые даагша В. И. Степаков «Совет хүнүүдэй марксистско-ленинскэ үзэл суртал ба коммунис журам заншал эдэбхитэйгээр бүрилдүүлэн болбосоруулха» гэһэн элидхэл хэбэ.

КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр ябуулагдаха соёл сурталай хүдэлмэриин асуудалнууд зүблөөн-семинар дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ.

Октябриин 11-дэ зүблөөн-семинар дээрэ Украинын компартиин ЦК-гай секретарь А. Д. Скаба, КПСС-эй Московско горкомой секретарь А. П. Шапочникова, З. Казахстанай компартиин ЦК-гай секретарь С. Н. Имашев, КПСС-эй Ленинградска обкомой секретарь Г. А. Богданов гэгшэд үгэ хэлээ.

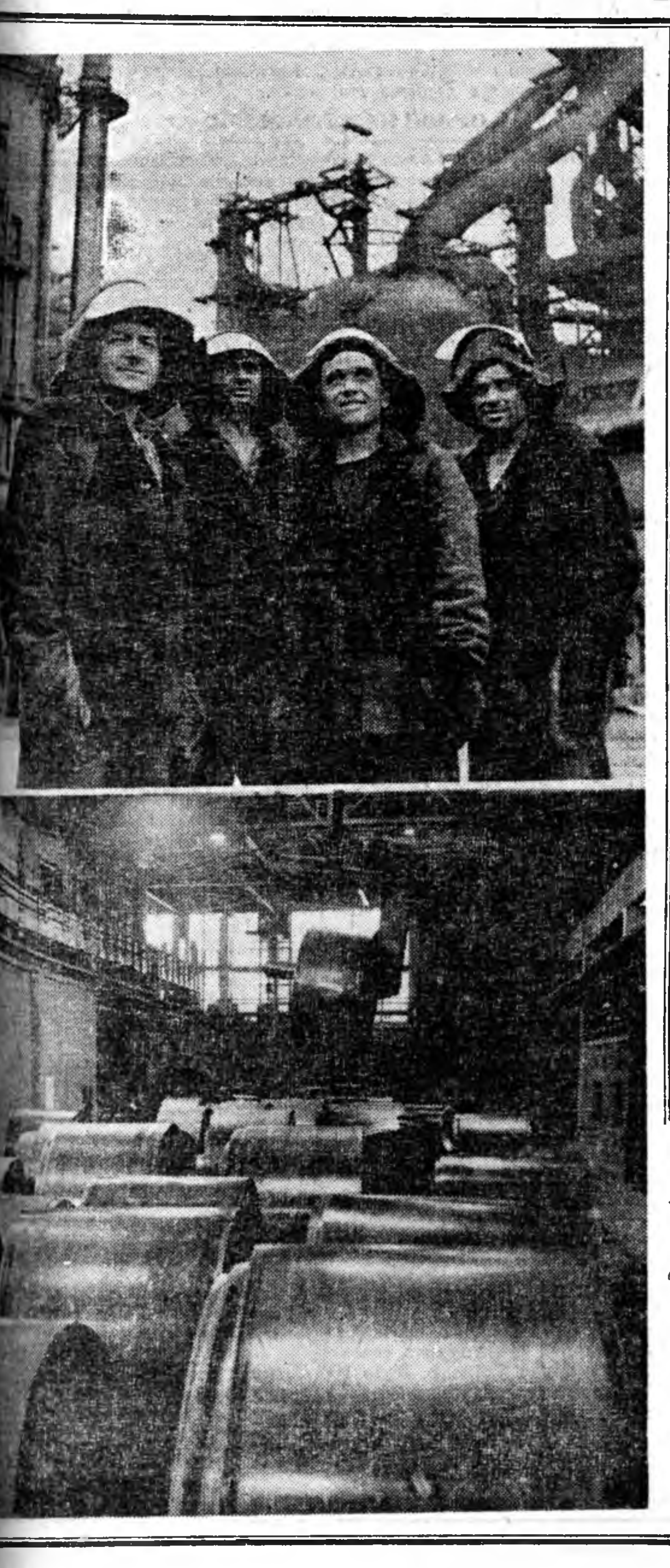

Совет засагай табин жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, «Запорожсталиин коллективтэй мүрысэхэдөө абаһан уялгануудаа Череповецкэ магниткын металлургнууд амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай. 1-дэхи доменно пеэшэнэй коллектив мүрысэгшэдэй түрүүшын зэргэдэ ябана. Энэ агрегат 8800 тонно шэрэм түсэбһөө гадуур хайлуулжа гаргаа. Бүхы доменно цех 14 мянга шахуу тонно металл нэмэжэ хайлуулһан байха юм. Мартеновск цехэй хүдэлмэрилэгшэд булад хайлуулха даалгабаряа үдэр бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ. Зураг дээрэ: дээдэ таладань—1-дэхи пеэшэнгэй доменщигуудай түрүү бригада (зүүн гарһаа) ахалагша горновой Н. Самухин, горновойнууд Г. Черняев, В. Кавардаев, А. Микушин; доодо таладань—түмэр хүйтэнөөр хабтайлгадаг прокатна цехэй, хэрэглэгшэдтэнь эльгээгдэхээр бэлэдхэгдэһэн продукци.

ТАСС-ай фотохронико.

БУРЯАДАЙ АССР-эй СТАТИСТИЧЕСКЭ УПРАВЛЕНИИН МЭДЭЭСЭЛ

1966 оной 9 һара соо Буряадай АССР-эй промышленностиин гүрэнэй түсэб дүүргэлтын дүнгүүд тухай

Энэ жэлэй 9 һара соо Буряадай АССР-эй промышленность валова продукци гаргаха түсэбөө 102 процент дүүргээ, тэрэ тоодо: союзай мэдэлэй промышленность—101 процент, республикын мэдэлэй промышленность—102 процент, нютагай Соведүүдэй мэдэлэй промышленность—103 процент дүүргээ.

Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй жэшэхэдэ, промышленна продукци гаргалга 13 процентээр ехэ болоо.

Энэ жэлэй 9 һара соо тус тус предприятинуудай, нэгэдэлнүүдэй болон министерствэнүүдэй валова продукци гаргаха түсэбөө дүүргэһэниинь иимэ:

	1966 оной 9 һарын түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1966 оной 9 һарынхие 1965 оной 9 һарынхитай сасуулхада процентээр
Бүхыдөө республика дотор	102	113
Тэрэ тоодо:		
1. Союзна мэдэлэй	101	117
«Электромашина» завод	101	118
«Теплоприбор» завод	102	118
Улаан-Үдын локомотив вагон заһабарилгын завод	104	119
Таловска түмэр-бетон конструкциин завод	107	109
«Бурятэнергиин» районно управлени	105	114
Галуута-Нуурай шахтоуправлени	104	110
«Татарский ключ» карьер	94	148
Буряадай мебельно-модо болбосоруулгын комбинат	89	88
«Забайкаллес» комбинат	98	105
Элхиин авто-заһабарилгын завод	102	125
Тимлюгэй цементнэ завод	102	93
Тимлюгэй азбоцементнэ зүйлнүүдэй завод	102	109
2. Республикын мэдэлэй	103	110
Улаан-Үдын шэлэй завод	99	120
Улаан-Үдын мяха-консервын комбинат	103	108
Улаан-Үдын ликер-архиин завод	107	102
Улаан-Үдын спиртын завод	106	102
Бэшүүрэй саахарай завод	124	36
Буряадай АССР-эй һүнэй промышленностиин управлени	104	99,6
Буряадай АССР-эй загаһанай промышленностиин управлени	94	91
Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрика	107	100
Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрика	103	141
Шэнэ-Бэрээнэй механическа завод	104	114
Сэлэн-Дүүмын заһабарилгын-механическа завод	90	99,6
Улаан-Үдын мелькомбинат	108	114
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хэблэлэй управлени	96	108
«Буржелезобетон» гэжэ үйлэдбэриин управлениин нэгэдэл	102	100,1
«Бурятцелинстрой» трест	94	99
Республикын мэдэлэй промышленностьһаа нютагай Соведүүдэй промышленность	103	106
тэрээнһээ:		
Буряадай АССР-эй нютагай промышленностиин министерство	103	105
тэрэ тоодо:		
Кировэй нэрэмжэтэ түмэр зүйлнүүдэй завод	102	100,2
Улаан-Үдын һэеы гутал дарадаг фабрика	104	93
Хяагтын ээрэлгын-трикотажна фабрика	105	106
Сүхын арһанай завод	87	90
Улаан-Үдын оёдолой фабрика	105	118
Галуута-Нуурай оёдолой фабрика	109	107
Буряадай АССР-эй хүн зониие ажаһуудалай талаар хангалгын министерство	104	108
Буряадай АССР-эй эдеэ хоолой промышленностиин министерство	103	106
Буряадай АССР-эй ой модоной ажахын министерство	112	—
Буряадай АССР-эй түлишын промышленностиин управлени	100	104
Буряадай АССР-эй барилгын материалнуудай промышленностиин управлени	102	108
тэрэ тоодо:		
Татауровай барилгын материалнуудай комбинат	100	107
Улаан-Үдын хирпиисын завод	104	109

Валова продукци гаргаха түсэбөө бүхы республикын дүүргээд байхада, 52 предприяти гэхэ гү, али бүхы предприятинуудай 28 процентнь түсэбөө дүүргэжэ шадангүй, тиигэжэ 3,8 миллион түхэригэй продукци арадайнгаа ажахыда үгэнгүй байшоо.

Зарим промышленна предприятинууд валова продукци гаргаха түсэбөө дүүргээшье һаа, номенклатурын ёһоор тогтоогдоһон шухала зүйлнүүдые гаргаха түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй.

Жэшээнь, Тимлюгэй цементын завод пуццеланова цемент гаргаха түсэбөө дүүргээгүй. Улаан-Үдын мяха консервын комбинат колбасагай зүйлнүүд болон мяханай консервэ гаргаха түсэбөө, Буряадай республикын һүнэй промышленностиин управлени машиндагдаһан һүөөр—сыр, брынзэ, творог болон ээдүүлһэн һүөөр продукци гаргаха түсэбөө; Шэнэ-Бэрээнэй механическа завод двигательнүүдые заһабарилха түсэбөө; «Буржелезобетон» нэгэдэл болон Улаан-Үдын хирпиисын завод—хирпиисэ гаргаха түсэбөө, һэеы гуталай фабрика—гутал гаргаха түсэбөө, Буряадай АССР-эй хүн зониие ажаһуудалай талаар хангалгын министерствын предприятинууд һэеы болон арһан гутал гаргаха түсэбөө, Буряадай АССР-эй эдеэ хоолой министерствын предприятинууд—кондитерскэ зүйлнүүдые, консервэ, пивэ гаргаха түсэбөө; Татауровай барилгын материалнуудай комбинат—избёосхо гаргаха түсэбөө дүүргээгүй.

УЛААН-ҮДЭ ГОРОДОЙ БОЛОН РЕСПУБЛИКЫН РАЙОНУУДАЙ ВАЛОВА ПРОДУКЦИ ГАРГАХА ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛГЭ ИИМЭ БАЙГАА:

	1966 оной 9 һарын түсэбэй дүүргэлгэ процентээр	1966 оной 9 һарынхие 1965 оной 9 һарынхитай сасуулхада процентээр
Улаан-Үдэ город	103	118
Тэрэ тоодо:		
Советскэ район	103	113
Железнодорожно р-н	102	126
Октябрьска район	103	112
Аймагууд:		
Баунтын	97	114
Баргажанай	96	109
Бэшүүрэй	106	97
Зэдын	92	96
Яруунын	103	100,5
Загарайн	97	106
Захааминай	103	100,7
Кабанскын	99,7	99,7
Хяагтын	104	104
Мухар-Шэбэрэй	94	93
Прибайкальска	104	108
Ахын	96	75
Хойто-Байгалай	95	76
Сэлэнгын	100,5	112
Түнхэнэй	103	99,6
Хориин	99,3	103
Улаан-Үдын	102	202

ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ҺАЛБАРИНУУДАЙ ПРОДУКЦИ ГАРГАЛГА ИИМЭ БАЙГАА

	1966 оной 9 һарын түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1966 оной 9 һарынхие 1965 оной 9 һарынхитай сасуулхада процентээр
Хара металлурги	94	148
Үнгэтэ металлурги	102	100
Түлишын промышленность	104	110
Электроэнерги, түлишын энерги гаргалга	105	114
Машина бүтээлгэ, металл болбосоруулга	101	125
Ой модоной болон модо болбосоруулгын промышленность—бүхыдөө	99	105
тэрэ тоодо:		
Модо ашаглалга	98	104
Модо болбосоруулгын промышленность	99,2	106
Барилгын материалнуудай промышленность	102	102
Шэлэй промышленность	99	120
Хүнгэн промышленность	106	117
Эдеэ хоолой промышленность—бүхыдөө	103	105
тэрэ тоодо:		
Загаһанай	96	94
Мяханай	103	108

1966 ОНОЙ 9 ҺАРА СОО ГОЛ ЗҮЙЛЭЙ ПРОМЫШЛЕННА ПРОДУКЦИ ГАРГАЛГА ИИМЭ БАЙГАА

	1966 оной 9 һара соо гаргалгаһаниинь	1966 оной 9 һарынхие 1965 оной 9 һарынхитай сасуулхада процентээр
Шулуу нүүрһэн—миллион тонноор	0,9	108
Автомобиль дээрэ годхогдоһон ранууд—хэһэгээр	424	96
Барилгын модо зөөлгэ (колхозуудай модо бэлэдхэлгүйгөөр)—миллион кубометрээр	3,0	106

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

Галуута-Нуурай шахтауправлениин эрхим шахтернуудай нэгэн И. Д. БУДУИНОВ.
А. ИСТОМИНОЙ фото.

ЖЭЛЭИ ТҮСЭБ ДАБАГДАА

Манай малшад, һаалишад энэ жэлдэ оролдосотойгоор ажаллажа, нилээд ехэ амжалта туйлаа. Колхознай һү гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ түсэб октябриин нэгэндэ сум дүүргээ. 5250 килограмм һү гүрэндэ худалдахын орондо, 5266 килограмм тушаагаа.

Түсэб даабари амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ колхозой 1-дэхи фермын һаалишадай аша габьяа ехэ. Фермые эрхилэгшэ Александр Мартемьянович Филипповай ажал хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар эндэ Фермынхид үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1539 килограмм һү һаагаа. Колхозой суута һаалишад Вера Хмелева, Мария Шеренкина үнеэн бүриһөө 1762 килограмм һү һаанхай.

Һаалишаднай жэлэй дүүрэтэр үнеэн бүриһөө үшөө 1100 килограмм һү һаахабди гэһэн уялга абаад, эдэбхитэйгээр ажаллана.

В. СМОЛИН,
«Гигант» колхозой түрүүлэгшэ.

Загарай.

АЖАХЫНЬ АШАГТАЙ ҺАЛБАРИ

Бэшүүрэй Дзержинскын нэрэмжэтэ совхозой гахайн үүлтэртэ фермэ түл олоор абалгаараа ажахынгаа ашаг олзо ехэтэй һалбари болонхой. Гахайшад Галина Понамарева, Лина Конечных гэгшэд 136 гахай даажа байдаг. Тэдэнэйнь 36 толгой ходо түрүүлэгдэхэ, 100 толгойнь нэгэ түрүүлээд үүсэлхэ гахай юм.

Фермын гахайшад байгша оной 9 һарын туршада 666 поршоонхо абаа. Тиигэжэ оло түрүүлэгдэхэ гол гахайнуудһаа толгой бүриин 16 поршоонхо абаба. Тэдэнэр гахай бүриһөө 12 поршоонхо абаха түсэбтэй байһан. Эдэ эрхим гахайшад жэлэй һүүл хүрэтэр үшөө 100 гаран поршоонхо абахаар.

Гараһан түлнүүдээ һайнаар харууһалжа ехэ болгоно. Үүлтэртэ гахайн поршоонхонуудые худалдалгаар совхоз олзо ехэтэй.

Л. ТКАЧ.

МАШИНАЯА ЗАҺАЖА ЭХИЛЭЭ

Тараан хуряагдажа дүүрэбэ. Сагаатын отделениин механизаторнууд Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз дотороо эрхимлэжэ гараа. Бүхы 1000 гектар дээрэнь шэниисэ һайнаар ургаа.

Баян ургасаяа отделениин механизаторнууд гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа шадаа. Комбайнер Сосор Жигжитов бултанһаа ехэ таряа хадажа, хуряажа абаһан. Мүн комбайнер Жамьян Галсанов 500 га таряа хуряажа, түрүүшүүлэй тоодо оронхой.

Эндэхи механизаторнууд эдэ амжалтануудаараа һанаагаа амарангүй, ургаса хуряалгын үшөө дүүрээгүй байхада трактор, машинануудаа заһабарилжа эхилһэн юм.

В. БАШАРОВ.

УРМАШАХААР, БАЯРЛАХААРШЬЕ

Доодо-ивалгынхид гүрэндэ таряа, мяха, нооһо худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргээ

«Ехэл һайхан, ута намар боложо байна. Урин дулаахан гээшэнь жэгтэй. Хээрэ газаа хүдэлжэ ябаһан зондо наартай зохид гээшэнь. Ажал хэрэгшье бүтэсэтэй»—гэжэ мүнөө хүдөөдэ үбгэд, хүгшэдэй урматай баяртайгаар хөөрэлдэхыень дуулахаш...

Нээрээшье, алтан намарай үршөөһэн хэшэгынь абдар дүүрэнээр абтажа байна ха юм. Захаһаа Доодо-Ивалгыешье абаад хараха болоо һаа, энэ намар ургаса хуряалга, таряа тушаалга яһала урагшатай һайнаар ябаа.

Энэ нютагта Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын гурбадахи отделени байдаг юм. Эндэхи таряашад мүнөө жэлдэ таряа талха бараг һайнаар ургуулаа. Шэнэ ургасын ехэнхи оробһон эрхим сортын байһан хадаа, имагтал үрэһэндэ зорюулагдажа, бүхы ажахы соогоо таригдаха юм. Тиигэбэшье эндэхид хамта 12 мянган пүүд таряа гүрэндэ тушаажа, түсэбөө үни хада дүүргээ һэн. Тиигээд гадэнэр бүхы ургаса хуряалгын хүдэлмэриие сум түгэсхөөд, таряалангай һолоомо суглуулгада хамсыгаа шаман оронхой.

Таряа хуряалга дээрэ эршэтэй бэрхэ ажалаараа шалгарагшад гэхэдэ: эрхим комбайнернууд Табажэл Гимниндармаев, Михаил Перевалов, Василий Жамбалов болон бусад. Эдэмнай үдэр бүриингөө ажалай даабарие 150 процентдэ хүргэдэг байһан. Мүнөө жэлдэ ургаса хуряалгын хүдэлмэрие эмхитэй һайнаар ябуулһанайнь түлөө Доодо-Ивалгын отделениин коллективтэ КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой болон аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа һэн.

Зүгөөр, энэ нютагай ажалшад гансашье амбаар дүүрэн алтан шэниисээрээ шалгараад дүүрээ бэшэ. Мүн эндэхид һабаарза дүүрэн һаалитай, буруудынь булшангай, даагадынь далантай үбэлжэлгэдэ орохонь. Тиимэл хадаа гүрэндэ һү худалдаха 10 һарын түсэб октябриин 1 болотор 209 центнерээр үлүү гаратар дүүргэбэ. Баһа 1966 ондо бүхыдөө 990 центнер мяха тушааха байһан аад, мүн тэрэнээшье үлүүлэн дүүргэнхэй. Энэ зун 127 центнер нооһо абахын орондо 131 центнер абажа, тушааһан байна.

Ажалай эдэ бэлэгүүд хадаа мүнөө һаяхан боложо үнгэрһэн хүдөөгэй ажалшадай ехэ һайндэртэ зорюулагдаа.

— Манай нютагай таряашадшье, малшадшье хуу баранаа өөһэдынгөө һайндэрые угтуулан, гүрэндэ тушаалгаяа болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдоо, һанаһанлаашье хүрөө,—гэжэ тус отделениие даагша Владимир Дармаевич Ринчинов хөөрэнэ.—Энээнһээ хойшо урдаа табиха зорилгомнай гэхэдэ, һү һаалгаар жэлэйнгээ даабарие ноябриин 15 болотор дүүргэхэ, малайнгаа үбэлжэлгэдэ гон нарииһаар бэлдэхэ. Юрэдөө тобшоор хэлэхэдэл, бүхэли жэл соо хэгдэхэ ажал хэрэгээ хаһа саг соонь һайнаар бүтээхэ хүсэлэнтэйбди.

Мүнөө хүхинэжэ байһан хүдэлмэриин эршэ хүсэн дээрэһээ харахада, доодо-ивалгынхид хэлэһэн үгэдөө хүрэхэл байха гэжэ лаб найдахаар.

В. ГАЛДАНОВ.

БУРЯАДАЙ АССР-эй СТАТИСТИЧЕСКЭ УПРАВЛЕНИИН МЭДЭЭСЭЛ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

1	2	3
Хюрөөдэгдэһэн материалнууд (колхозуудай гаргаһаниие оруулангүйгөөр)—мянган кубометрээр	830	96
Хирпиисэ (колхозой гаргаһаниие оруулангүйгөөр) — мянган хэһэгээр	56,5	115
Шифер — миллион хэһэг	109	110
Суглуулагдамал түмэр-бетон зүйлнүүд болон детальнууд — мянган кибометрээр	81	111
Сонхын шэл—миллион дүрбэлжэн метрээр	9,7	127
Нооһон бүд—мянган дүрбэлжэн метрээр	1536	101
Дотор хубсаһанай трикотаж—мянган хэһэгээр	1880	97
Гадар хубсаһанай трикотаж—мянган хэһэгээр	706	123
Арһан гутал—мянган паараар	53	95
Валенка—мянган паар	158	98
Хубсаһа угаадаг машина—мянган хэһэгээр	103,5	106
Мебель (түмэр оронһоо гадна)—миллион түхэригөөр	4,6	106
Түмэр орон—мянган хэһэгээр	99	110
Мяхан (гүрэнэй нөөсэһөө)—мянган тонноор	19	110
Колбасагай зүйлнүүд—мянган тонноор	7,5	103
Загаһа барилга—мянган тонноор	3,3	87
Малай тоһон (гүрэнэй нөөсэһөө)—мянган тонноор	3	103
Машинадагдаагүй һүөөр хэгдэһэн продукци һүндэ оруулан бодоходо (гүрэнэй нөөсэһөө)—мянган тонноор	21,9	103
Кондитерска зүйлнүүд—мянган тонноор	3,5	94
Бүхы зүйлэй консервэнүүд— миллион баанхаар	28,2	110

Энэ жэлэй 9 һара соо түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэгдэһэниинь: 35 мянган тонно шулуу нүүрһэн, 11 миллион квтч. электроэнерги, 0,5 миллион хэһэг шифер, 2,3 тонно мяхан, 0,3 тонно тоһон, 6 мянган хубсаһа угаадаг машина болон бусад зүйлнүүд:

Гадар хубсаһанай трикотаж, оёгдоһон хубсаһан, мяхан, сыр, консервэ, һүнэй продукци гэхэ мэтын арадай үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүд, 1965 оной 9 һарынхида орходоо нилээд ехээр гаргагдаа.

Республикын бүхы промышленность ажалай бүтээсын түсэбые 101 процентээр дүүргээд, тэрэ тоодо: союзна мэдэлэй промышленность — 100,8 процентээр, республикын мэдэлэй—103 процентээр, тэрээнһээ нютагай Соведүүдэй промышленность —102 процентээр.

1965 оной 9 һарынхитай сасуулхада, ажалай бүтээсэ бүхы республика дотор 12 процентээр дээшэлһэн байна.

Республикын 56 предприятинууд (31 процентнь) ажалай бүтээсын талаар түсэбөө дүүргээгүй, тэрэ тоодо: Буряадай мебельно-модо болбосоруултын комбинат «Забайкаллес» комбинадай зарим предприятинууд, Улаан-Үдын шэлэй завод, Сэлэн-Дүүмын заһабарилгын- механическа завод, «Бурятцелинстрой» трест, «Татарский ключ» гэжэ карьероуправлени, мяха-консервын комбинат, Сүхын арһанай завод, Улаан-Үдын хирпиисын завод болон бусад.

«Забайкаллес» комбинадай предприятинуудта, Буряадай мебельно-модо болбосоруулгын комбинадта, Тимлюгэй цементнэ заводто, Ципиканай приисковэ управленидэ, Улаан-Үдын шэлэй заводто, мяха-консервын комбинадта, һү бэлдэхэ болон һүнэй промышленностиин Буряадай республикын үйлэдбэриин управленидэ, «Бурятцелинстрой» трестдэ, хладокомбинадта энэ жэлэй 8 һара соо хүлһэ салингай дунда зэргын ургалта ажалай бүтээсын ургалтаһаа ехэ болошоһон байгаа.

Энэ жэлэй 8 һара соо республикын промышленность товарна продукциингаа өорынь үнэ сэнгые хямдаруулха түсэбөө дүүргээгүй, 1,7 миллион түхэриг үлүү гаргашалагдаһан байшоо.

Тиихэ зуура, «Теплоприбор» завод, локомотив-вагон заһабарилгын завод, Улаан-Үдын мяха- консервын завод, Улаан-Үдын шэлэй завод товарна продукциингаа өөрынь үнэ сэнгэй талаар түсэбөө дүүргээд, алмалта хэһэн байна.

Тимлюгэй асбоцементнэ зүйлнүүдэй завод, Галуута-Нуурай шахтоуправлени, нооһо угаадаг фабрика болон бусад товарна продукци гаргалгадаа нилээд ехэ үлүү гаргаша хэһэн байгаа.

Энэ жэлэй 8 һара соо промышленна предприятинууд олзо оруулха 9 һарынгаа түсэбые 65 процентээр дүүргээ.

Хүдэлжэ байһан 177 промышленна предприятинуудай 49-ниинь үнгэрһэн саг соо 8,9 миллион түхэригэй гарзада ороо, тэдэнэй 39 предприятинуудынь 9 һара соо 5,9 миллион түхэригэй түсэбтэ гарзада орохо хараатай байгаашье һаа, түсэбтэ гарзаяа 8,2 миллион түхэриг болгоһон байна.

Түмэр-бетон зүйлнүүдэй Таловска завод, Галуута- Нуурай шахтоуправлени, нооһо угаадаг фабрика, «Буржелезобетон» нэгэдэл, «Бурятцелинстрой», Татауровай барилгын материалнуудай комбинат түсэбэйхиһөө үлүү ехэ гарзада оронхой.

Үнгэрһэн саг соо промышленна предприятинуудта үйлэдбэреэ саашадань оньһожоруулха болон автоматизацилха, мүн түрүү технологи нэбтэрүүлхэ ажал хүдэлмэри хэгдэжэ байгаа.

Буряадай АССР-эй Статистическэ управлени

ОЛЗОНЬ БАГАХАН ААД, ГАРГАШАНЬ ЕХЭ

ЭКОНОМИКЫН АСУУДАЛ

Ажахы яахадаа гарзада ороноб? Иимэ асуудал һонирхогдохооршье. Юуб гэхэдэ, манай Яруунада олзо доход багатай, жэл бүри гарзатажа ородог зарим ажахынуул бии. Тусхайлан хэлэбэл, Нарһатын совхоз һүүлшын дүрбэн жэлэй туршада гарзатайгаар ажаллаа. Илангаяа 1965 ондо тэрэнь бүри ехэ байһан: һаалиин фермэнүүд 20 мянган түхэригэй, тугал, буруу үсхэбэрилгэдэ 21,6 мянган, гахайн фермэдэ 32,6 мянган, тахяа шубуу барилгада 17 мянган түхэригэй гарза хэгдээ.

Харахадашни, совхозой мал ажалһаа продукци абтажал байдаг. Тиигээд хайшан гээд ажахы гарзатайгаар ажаллаһан болоноб? Энээниие тодорхойлхын тулада нёдондоной дүн дээрэһээ харалсаябди. Продукциин өөрынь үнэ сэн олон юумэнһээ бүридэдэгынь элитэ. Жэшээлхэдэ, малые зунай сагта харууһалжа байхада үбэлэйхиһөө тад ондоо ааб даа. Хүнэй гараар бэлдэһэн тэжээл дээрэ байдаггүй, ногоон дээрэ адуулагдана ха юм. Тиимэһээ абтаһан продукциин өөрынь үнэ бага байдаг. Үшөө нэгэ талынь харахада, энэ ажахыдамнай нёдондо тариянай ургаса муу байгаа. Энэ ушарһаа хүдэлмэридэ гаргаша ехээр хэгдэжэ, ороохо тариянай өөрынь үнэ түсэблэһэнһөө хоёр дахин шахуу ехэ байгаа гэхэ гү, али центнерэй 8 түхэриг 58 мүнгэн болоо. Нютагтаа сабшагдажа абтаһан үбһэнэй сэн баһал хоёр дахин шахуу, колхозой буусаһаа ондоо тээ бэлдэгдэһэн үбһэн 4—5 дахин үнэтэй болоо. Иимэ үнэтэйгөөр бэлдэгдэжэ абтаһан тэжээлые малда үгэхэдэ продукциин өөрынь үнэ сэн ехэ байнгүй яахаб!

Тус совхоздо абтаһан продукциин—центнерэй өөрынь үнэ сэнгэй ямар байһаниинь дорохи таблицада хараябди.

	Продукциин өөрынь үнэ сэн (түхэригөөр)	
	1965 ондо	1966 оной түрүүшын хахадта
һүн	17—52	21—41
эбэртэ бодо малай шэгнүүр	122—68	229—98
гахайнуудай шэгнүүр	208—00	432—07

Абтаһан продукциин өөрынь үнэ урда жэлэйхиһээ ямар ехээр нэмэһэн байнаб! Сасуулан харахада, нэгэ центнер һү, мяха абалгада гаргашань аргагүй ехэ болоһон байна. Хэрбээ нёдондо түрүүшын хахад жэлдэ эбэртэ бодо малай шэгнүүрэй нэгэ центнер нэмэлтэдэ 7,48 центнер тэжээлэй единицэ гаргагдаһан байбал, байгша оной энэ хугасаа соо 11,3 центнертэ хүрэһэн. Теэд энэ жэлдэ абтаһан продукциин хэмжээн нёдондонойхиһоо бага байхаһаа бэшэ, ехэ боложо шадаагүй. Үнгэрһэн хахад жэлдэ нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада, һү, мяха, үндэгэ нилээд бага абтаа.

Тиигэжэ энэ совхоз ажахынгаа һалбаринуудһаа олзо доход мүртэйгөөр оруулнагүй. Продукци багаар абтана, тэрэнэй өөрынь үнэ сэн ехэ. Тус ажахын гээгдэжэ ябаһан ушар ажалайнь эмхидхэлһээ болодог. Энээнэй нэгэ талыень харахада, совхозой ажалай түлөөһэн гуримшуулагданагүй. Үнинэй хуушарһан нормативууд хэрэглэгдэнэ. 1961 онһоо хойшо тэрэнь хубилгагдаагүй, зүгөөр зарим ажалай нормо ямаршье үндэһэ баримтагүйгөөр доошолуулагдаһан. Энээнһээ гадна, совхозой директор, партийна комитет ажалшадые урмашуулхын тулада зохихо хэмжээ хараалаагүй юм. Мал ажал болон тариян ажахы дээрэ түсэбһөө гадуур ехэ продукци абаһанайхи гэжэ ажалай нэмэлтэ түлөөһэ тогтоогдоногүй. Һайнаар хүдэлжэ байдаг хүнүүд юрэнхыдөө 3—15 түхэригтэ хүрэтэр шагналда хүртэдэг байна. Абтаһан продукциин хэмжээе хаража урмашуулга хэрэглэгдэнэгүй, тиигээд миил шагналда ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдана. Үнгэрһэн 2,5 жэлдэ хамта 6593 түхэриг шагналда гаргашалагдаа.

Тиихэдэ 1965—1966 онуудта хабар болон намар газар хахалхада дүрбэдэхи разрядай хэмжээгээр түлэгдэжэ байгаад, ямаршье баримтагүйгөөр табадахи разрядта оруулагдаһан. Ганса энээнһээ дүүргэгдэһэн нормо бүхэндэ 80 мүнгэн үлүү түлэгдэжэ байһан. Тиигэжэ энэ хүдэлмэридэ 2 мянга гаран түхэригэй үлүү гаргаша хэгдэһэн байха юм. Гадна совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ продукци гүрэндэ тушаагдаһанай түлөө үлүүсэ ехэ түлөөһэн үгтөө. Энэнь нёдондо 2219 түхэриг болоо. Совхозой главна мэргэжэлтэд болон бусад хүтэлбэрилхы ажалшадта ямаршье түлөөһэгүйгөөр түлеэ асарагдадаг байна. Захиргаанай штадта үлүүсэ олон хүн хүдэлнэ. Зүгөөр зарим тушаалтадта салин ехэдхэжэ тогтоогдоно. Энээнэй түлөө жэлэй 8 һарада 904 түхэриг үлүү гаргаша хэгдээ.

Ажалай түлөөһые иимэ гуримгүйгөөр эмхидхэхэдэ, совхозой мүнгэ зөөри үрилтэ гаргашада оронгүй яахаб. Нёдондо бүдүүн тэжээл бэлдэлгэдэ буруу түлөөһэн хэрэглэгдэжэ, гуша гара мянган түхэриг мүнгэн үлүүсэ түлэгдэһэн байгаа. Иигэжэ байхада үбһэ тэжээл үнэтэйгөөр бэлдэгдэнэ. Энэнь продукциин өөрынь үнэ сэнгые дээшэлүүлнэ.

Тус совхоздо машина зэмсэгүүд худалдан абтаад, бүтээсэ багатайгаар ашаглагдана. Энээндэ жэл бүри 6 мянга гаран түхэригэй гарза ушардаг. Тэрэнһээ гадна, гүрэндэ шанар муутай һү худалдагдажа, нёдондо 5462 түхэриг, мүнөө жэлдэ 4 мянгаад шахуу түхэригэй гарза хэгдэнхэй.

Шалгалта хэхэдэ, бухгалтериин хэрэг дансанууд муугаар бүридхэгдэнэ. Складуудта саг соогоо инвентаризаци хэгдэнэгүй. Совхозой главна бухгалтер нүхэр Кожевников шалгалтын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ анхараагүй байгаа. Һүүлшын гурбан жэлэй туршада центральна бухгалтериһээ отделени бүхэндэ нэгэшье шалгалта хэгдээгүй байшоо. Энэ ушарһаа хуули буса наряд хааха, салин хүлһэ үлүү түлэгдэхэ ушар гарадаг. Совхозой гурбадахи фермые шалгахадаа (эрхилэгшэнь Жалсанов, ахалагша бухгалтерынь Разгильдяев), мүнгэ зөөриин хэрэгтэй хэрэггүй гаргаша хэһэн 19,8 мянган түхэригэй саарһа данса элирээ.

Совхозой дүрбэдэхи фермэдэ умсын 101 эбэртэ бодо мал, 679 хони, 206 гахай ниитын малтай сугтаа адуулагдадаг байгаа. Эдэ мэтэ ажахыда ехэхэн гарза хэнэ. Совхозой жэл бүридэ гарзатажа байдаг ушарые элирүүлхэдэ, иимэ болоно. Хэрбээ ажалай түлөөһэн буруугаар түлэгдэһэн, мүн ондоо элдэб гаргашануудые тоолоо хада адагынь 100 мянган түхэриг гарза хэгдэнэ бшуу.

С. ЦЫРЕНОВ,
Яруунын аймагай хүдөө ажахын управлениин главна бухгалтер.

БАЯСАМААР ҮРЭ ДҮН

Саянанай совхозой Охор-Шэбэрэй отделениин нуга сабшаланда үнгэрэгшэ зундаа үбһэ ногоон элбэг ехээр ургаа һэн. Энэ хадаа луговод Сэрэн Доржиевич Гомбоевой хүтэлбэрилдэг звеногойхидой оролдосото ажалайнь үрэ мүн.

Тус звено даажа абаһан 300-гаад гектар сабшалангаа һайнаар утэгжүүлжэ, 2 дахин уһалһан байна. Тиигэжэ дүн хамта 5409 центнер гэхэ гү, али гектарай 18,4 центнер шэмэтэй үбһэн хуряагдаһан юм.

Охор-Шэбэрэй малай фермын оршондохи 60 гектар сабшалангай гектар бүриһөө 34,3 центнер, тиихэдэ туршалгын 13 гектар сабшалангһаа га бүриин 45,9 центнер үбһэ ногоон абтаһан.

Энэ звеногой ургуулһан үбһэ ногоон совхозой отделениин хуряаһан бүхы үбһэнэй хахад хубинь болоно. Звеногой гэшүүд Бадма Сыренова, Еши Гомбоева, Сэпэл Вампилова болон Сэдэб Хурьганов гэгшэд туйлаһан амжалтануудаараа һанаагаа амарангүй, ерэхэ жэлдэ бүришье үндэр үбһэ ногооной ургаса туйлахаар.

Сэрэн Доржиевич Гомбоев энэ хүдэлмэрилэ дүй дүршэлтэй болонхой. Тэрэ РСФСР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй социалис мүрысөөнэй ударник нэрэ зэргэтэй, мүн «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагданхай юм.

З. ТАХАНОВ.

Түнхэн.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшүүл

ОРДЕНТОНОЙ НЭГЭН

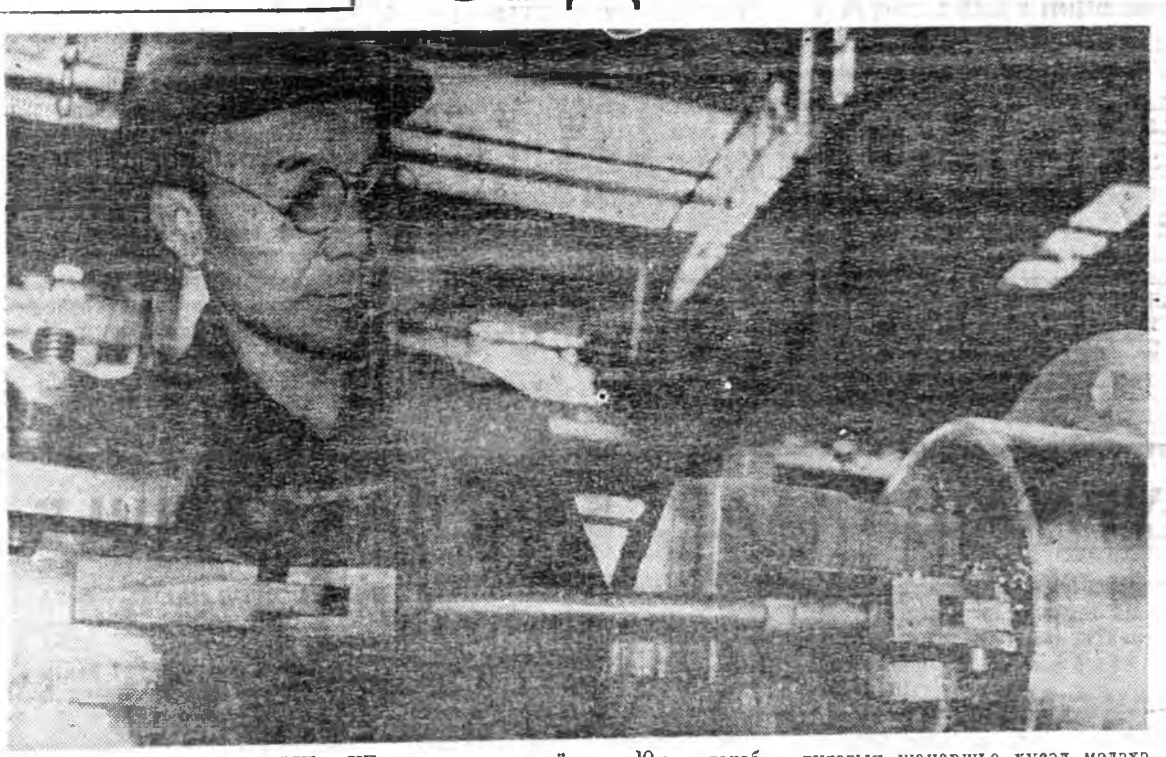

Үдын забһарлалгын үе һаял үнгэрөөд байба. Тиигэбэшье үргэн ута цех соо эршэтэ ажалай халуун хаһа үни хада захалһан шэнги. Олон тоото оньһото станогуудай абяан зүг шэхэндэ хажараар дуулдана. Байд гээд лэ электро-гагнууриин гал эндэ тэндэ нюдэ һаргаан сахилжа, хүнэй нюргаар хүйтэ даалганаш ха. Хаанашьеб мантан томо алхын дорьбоото абяан эли тодоор соностоно. Дэлгэр ба орёо ажалтай зон эндэ хүдэлдэг гэжэ абаһаар мэдэхээр.

...Бодоягото болоһоной тэмдэг мастерай шарайһаа үшөөшье гаранагүй. Тэрэ ухаан ойндоо олон юумэ шэбшэнэ хэбэртэй. Тиигэжэ байтараа гэнтэ эрьежэ:

— Бэрхэшүүл олонтойбди. Бултадаа шахуу нормоёо дүүргэнэбди. Юрэдөө хэдэн хүниие онсо тэмдэглэлтэй,—гээд зүүн гарайнгаа табан хурга түргэ түргөөр даража орошобо.—Иигээдшье дүүрээгүй даа. Юу гэхэб, эгээл хаража байдаг зомнай гээшэ,—гэжэ һанаанда абтангяар нэмээбэ.—Харагты даа, тэрүү тэрэ Бадма үбгэжөөлые. Одоол ухаамгай һонор, урагшаа һанаатай хүн даа. Ехэ һургуулишьегүй, теэд хара ухаатай, һайхан абари зантай юм....

Удангүй Бадма үбгэжөөлтэй танилсахадамнай, үнэхөөрөөшье ехэ һонин намтартай, холын бодолтой хүн байшоо. Аяар гушан жэлэй урда тээ орденто заводойнгоо түрүүшын табсан табилсаһан түүхэтэй. Тэрэ гэһээр Бадма Сандакович таһалгаряагүй эндээ хүдэлжэ ябана. Оло мянган хүдэлмэришэдэй дунда мэдээжэ болоһон мэргэжэлтэ. Нүхэр Батуевые локомотив-хабсаралгын цехэйхид угаа ехээр хүндэлдэг, ажал хэрэгээрнь омогорхон байдаг.

Тиинишьегүй ялалай — энэмнай ёһотой аха заха хүн ха юм даа. Токарьшье, слесарьшье, түмэр түдэгын шанаршье хүсэд мэдэхэ. Мүнөө фрезернэ станок дээрэ хүдэлжэ байхадаа ходол магтуулжа ябана. Үнэн сэхэ ажалайнгаа түлөө мэнэ һаяхан «Ажалай Улаан Тугай» орденоор шагнагдаһан. Жиирэй мэргэжэлтэ байбашье, үйлэдбэри тухайгаа хододоо зобожо байдаг, ёһотой үйлэдбэриин эзэн гэхэдэ зүйтэй.

— Олон мэргэжэлтэй байхада бэедэ амар юм. Хэхэ ажалаа өөрөө һайн мэдэхэш, бүтээжэ шадахаш, —гэжэ тэрэ дарууханаар хөөрэнэ.—Дааһан ажалдаа анхаралтайгаар хандадаг. Энэ минии хэхэ юумэн бэшэ гэжэ бэеэ саагуур абажа ябаагүй һаа, хэншье хүндэтэй ябаха. Шадабари, мэргэжэл һайнтай байгаад, һэшхэлтэйгээр хүдэлмэрилөөл һаа, ямаршье ажалда амжалта туйлагдаха гэжэ һанагдаба...

Нээрээшье тиимэ ааб даа. Һэшхэл шадабари тухай Бадма Сандакович тон зүб хөөрэбэ хаш. Үнэн сэхэ ажал хэзээдэшье хүниие далижаадаг, алдаршуулдаг гээшэ бэзэ. Аяар 1936 онһоо хойшо эндээ хүдэлхэ зуураа, гушан жэлэй туршада ажал хүдэлмэриин, мүн ажабайдалайшье талаар тэрэ ехэхэн һургуули гараһан байна. Өөрынгөө алхам бүхэниие иигэжэ сэгнэдэг, алишье юумэндэ үнэн сэхээр хандадаг хүнэй ажалда амжалта туйлагдадагынь гайхалтайшье бэшэ ха.

Бадма Сандакович сэбэр сэхэ ябадаг, ниитын зөөридэ, хамтын хэрэгтэ эзэн ёһоор хандадаг тула цехэйнгээ залуу хүдэлмэришэдые өөртөөл адляар һургахые оролдодог, һургадагшье. Тэрэнэй шабинар Борис Сергеев, Петр Иванов гэгшэд мүнөө үедэ мүн лэ магтуулжа байһаар.

— Нүхэдтөө туһалжа, ажалдаа бүхы һанаагаа табижа хүдэлхэгүй бол, хүдэлмэришэн ангиин зэргэдэ жагсаһанай хэрэггүй,—гэжэ нүхэр Батуев орден барюулгын баяр ёһолол дээрэ мэдүүлһэн юм.

Үнэн зүрхэньһөөнь, ухаан бодолһоонь гараһан эдэ үгэнүүд Бадма Сандаковичой өөрынь шэнжэ шанарые элитээр харуулжа үгэбэ гэжэ одоол тиихэдэ бодомжологдоо һэн. Хожомынь уулзажа зугаалхадаа, тэрэ һаналаа бүришье лаблааб гэжэ тухайлаа бэлэйб. Тиигээдшье, хүдэлмэришэн ангимнай түлөөлэгшэ ёһотойл энэ байна гэһэн тобшолол бэедээ хээш һэм. Магталташьегүй, юрэдөө, Бадма Сандакович тухай хазагай хахад юумэ хаанашье дуулдахагүй. Иимэл хадаа хүдэлмэришэ хүнэй хүндые дээрэ үргэжэ ябана.

«Хүниие ажалаарнь сэгнэдэг, хүлэгые туруугаарнь танидаг юм» гэжэ хэр угһаа хойшо дэмы хэлсээгүй ха. «Манай Бадма Сандакович ямаршье бэрхэшээлтэй тохёолдобол, нэгэтэшье түргэдэхэ, яараха ябадал огто гаргадаггүй, юумэн бүхэндэ, илангаяа ажалдаа угаа нягта, «эрилтэ ехэтэй хүн», —гэжэ үнөөхил мастернай магтаа юм. Энэньшье зүйтэй. Тэрэнэй ехэ даруу зантай, тон урагшаа һанаатай байһыень тэрэл үдэр бидэшье мэдээ хүмди. Тэрээнһээ уламжалан һайн һанахадаал энээхэн мүрнүүдээ зураглабашье хабди.

...Жэнгинэжэ байһан абяан гэнтэ болишобо. Түмэр зомгооһо таһа татан үмхөөд, станогшье зогсошобо. Оньһото хэрэгсэл бүтээжэ ядахадаа, фрезер дээрэ хүдэлжэ байһан хүбүүн урмаа хухаржа, хажуу тээшээ шэртэнэ.

— Яагаабши, юун болооб?

Гэнтэ ара тээгээ хүнэй дуугархада, тэрэ хүбүүн сошожо абаба. Эрьежэ харахадань, ойронь Бадма Батуев хүрэжэ ерэнхэй, миһэлзэн байба. Энэ хүниие залуушуул хүндэлжэ, «үбгэн Бадма» гэдэг юм.

Үнөөхил үбгэжөөлнай тэрэ байшаһан станогыень нилээд удаан хаража заһаһанайнгаа һүүлдэ:

— Витя, нэгэ янзаар, өөдэ уруунь хүдэлгэнгүй түмэрөө бари, иигээд бажуугаарай,—гэжэ байгаад заабарилна. Тиихэ зуураа урда хойнонь орожо байгаад хараашална. Тиигээд тэрэ хүбүүнэйнгээ станогойнь зохидоор хүдэлжэ захалхада өөрынгөө һууридаа һөөргөө хараашалһаар бусаба.

— Иимэл хүн юм даа, нэгэл сүлөөень олоод лэ залуушуулда заажал байдаг,—гэжэ цехэй мастер дуугарба. — Миин һуухагүй, ямар хатуушье бэе гээшэб. Иимэл хадаа хүдэр ябана гээд тухайлдагби....

Эндэ Бадма Сандаковичой ажалай нэгэ багахан һабагша харуулагдана. Теэд энэмнай тэрэнэй үдэр бүриин ажалда ходошье бэшэ ха, дайралдажал байдаг үйлэ хэрэг юм. Зүгөөр энээнһээ нүхэр Батуев огто гутардаггүй, харин сэдьхэлээ ханажа, хүдэлмэришэ ханинартаа туһалдаг юм. Иимэл хадаа олоной дунда хүндэтэй, хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгоо омогорхол болонхой.

Ив. ОЧОРОН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. С. Батуев ажалдаа.

В. МУЛЛЕРАЙ фото.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

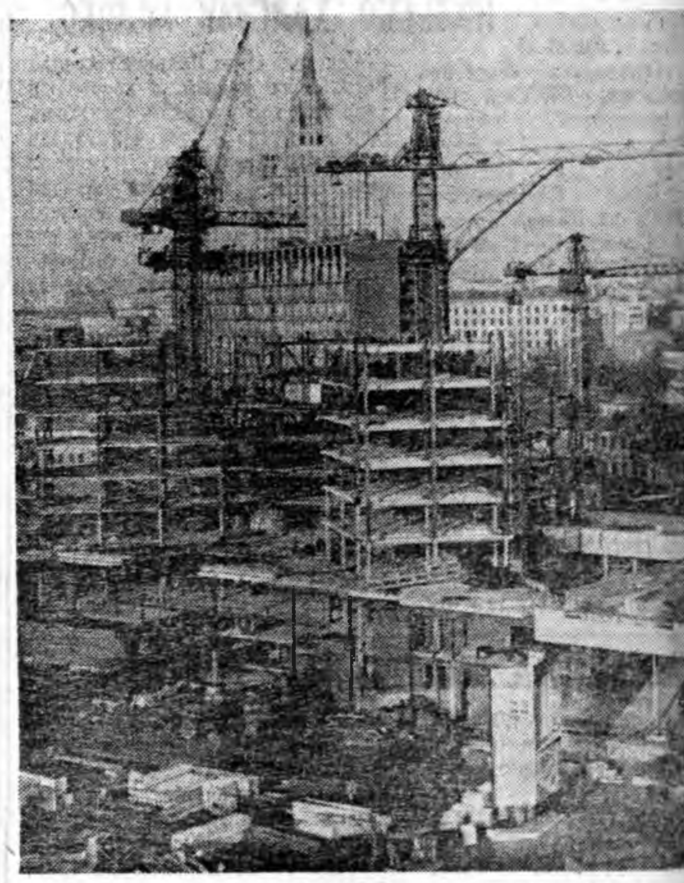

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Москвадахи Калининай проспектдэ баригдажа байгаа СЭВ-эй байшангуудай барилга.

АПН-эй фото.

«ЛЕВ ТОЛСТОИЕ МЭДЭХЭБ»

МАХАЧКАЛА. (ТАСС). Дербентын районой Белиджи тосхоной дунда һургуулида эмхидхэгдэһэн һонирхолтой уулзалгануудай клуб дотор түрүүшын уулзалга болобо. Энэ тосхондо һуурижалтай, 75 наһатай Магомед Габитович Эфендиев—«Лев Толстоие, тэрэнэй бүлые мэдэдэг һэм» гэһэн номой автор—һургуулиинхидта айлшаар ерээ.

Тэрэ номой, авторайнь түүхэ намтар һонирхолтой юм. 1905 оной хүдэлөөнэй һүүлээр уданшьегүй, лезгин аулда нютагтай Магомед Эфендиев 12 наһатайдаа сүлэлгэдэ ябуулагдаһан. Юу болооб гэхэдэ, энэ хүбүүн хадынхидай хуушанай гурим заншалай ёһоор хани нүхэдтэеэ хамта һайндэрэй үедэ буу табижа зугаалһан юм ха. Тэрэ хүлгөөтэй сагта тиимэ юумэ хэхэ хорюултай байгаа. Эфендиев сүлэлгынгөө болзорые Тульска губернидэ үнгэрөө.

Дагестанһаа сүлэгдэһэн 16-тай хүбүүн Щекино станцида Л. Н. Толстойтой уулзашоо. Лев Николаевич тэрэнэй хуби заяан тухай мэдээд., Магомедые гар даажа абаһан байгаа. Эфендиев Ясная Поляна тосхондо байдаг болобо.

Тиигээд ородой агуухэ уран зохёолшотой хөөрэлдэхэ зол хубида хүртөө. Толстойн бэлэглэһэн лагбан ба гуурһые ехэтэ нарилан хадагалжа ябадаг. Ород хэлэндэ һургаһан ородой уран зохёолшо ба тэрэнэй бүлэ тушаа бүхы наһан соогоо үнэн зүрхэнһөө һайниие һанажа ябадаг.

Эфендиев һургуулида болоһон уулзалгын үедэ Тула шадарай ажабайдал тухай, Ясная Полянадахи музейдэ һаяхан ошожо хараһан тухайдаа хөөрэбэ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДАЙ БАРИЛГЫН ТАЛМАЙ

МОСКВА. (ТАСС). Экономическа харилсан туһалалсалгын соведэй (СЭВ-эй) 32 дабхар байшан Москвадахи Калининай нэрэмжэтэ проспектдэ баригдажа байнхай. Энэ ордоной торхые совет хүдэлмэришэд хабсарган бодхооно. Гэхэтэй хамта Польшоһоо ерэһэн хабсаргагшад совет нүхэдтэеэ зэргэлээд, асари үндэр байшачгай корпусто мүнгэлиг нэмэргэ—сайр шэл хоёроор бүтээһэн панель мэдхөөнэ.

СЭВ-эй байшангуудай дунда 13 дабхар гостиница бии байха ГДР-һээ ерэһэн урашуулай хэхэ юумэн эндэ илангаяа ехэ. Эдэнэр үнэтэй шухаг модоор гоёон бүтээһэн мебельнүүдые гостиницын номер бүхэндэ таарулан табина.

Венгриин барилгашад һаяар хүдэлмэрилжэ эхилхэнь. Эдэнэр 950 хүнэй һууритай конференц-залые гоёохоёо байна.

Мүн баһа чехүүд, болгарнууд ерэхэ. Орон бүхэн өөрын участогтай. Социалис гүрэн болгон барилгын талмай дээрэ өөрын материалнуудые, түхеэрэлгэнүүдые асарна. Эндэхи юумэ бүхэн гоё һайханаар, бүхэ бэхеэр бүтээгдэнэ.

КИЕВЭЙ ҮНДЭР БАЙШАНГУУД

КИЕВ. (ТАСС). Киев хотодо байрын 20 дабхар түрүүшын гэр бариха проект баталагдаа.

Тус хотын олохон районуудта һаядаа 14—16—18 дабхар байрын гэрнүүд бодохо байха. Московско, Дарницка районуудта 16 дабхар гэрнүүдэй барилга хэгдэжэ эхилэнхэй.

ОРДОН-ПАМЯТНИК

КИРОВ. (ТАСС). Кировскэ «Красный инструментальщик» заводой, локомотивна депогой эдиршүүлэй театрай коллективүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үеэр наһа бараһан сэрэгшэд—нютагаархинайнгаа дурасхаалда зорюулжа Киров хотодо Пионернүүдэй ордон барихын тула мүнгэ зөөри суглуулхыень городой ажалшадые уряалба.

Энэ патриотическа үүсхэлынь КПСС-эй горкомоор һайшаагдаад, хотын бүхы предприятинуудай, барилгануудай, эмхи зургаануудай, һургуулинуудай зүгһөө дэмжэгдэжэ байнхай. Воскресникүүд, субботнигуудые хэжэ, түмэр түдэгэ суглуулжа, зүжэг наада табижа, спортын ба бусад элдэб хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэжэ олоһон мүнгэн энэ барилгада зорюулагдаха юм.

Хотын дүшэ шахуу предприяти, эмхинүүд Госбанкдахи тусхай счёдто мүнгэ оруулаад байна.

АТОМНА ЭЛЕКТРОСТАНЦИНУУДТА ЗОРЮУЛАН

ХАРЬКОВ. (ТАСС). Эндэхи Кировэй нэрэмжэтэ завод 75 мянган киловатт хүсэтэй турбина бүтээн гаргана. Энэнь Ново-Воронежско атомна электростанцида зорюулагданхай.

Тэрэшэлэн бусад атомна электростанцинуудта тодхогдохо 200 мянган киловатт хүсэтэй турбинын техническэ проект табигдажа дүүрэнхэй.

БАЙГАЛЬАА УРДУУР

МОСКВА. (ТАСС). Сибириин ехэ магистралиин үшөө нэгэ участок—Слюдянкаһаа Улаан-Үдэ хүрэтэрхи замые электрын элшэ хүсэндэ оруулха проект Зам харилсаанай министерствээр баталагдаа. Ерэхэ жэл 330 километр участогта саханууд бодхоогдожо, утаһа шэжэмүүд татагдажа эхилхэ юм. Станцинуудтахи стрелкэнүүд электрын хүсэтэ утаһа, түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаха.

Түсэбтэ табан жэлэй турша соо Байгалай үмэнэхи мянгаад километр түмэр замда электрын элшэ хүсэн хэрэглэгдэдэг болохо.

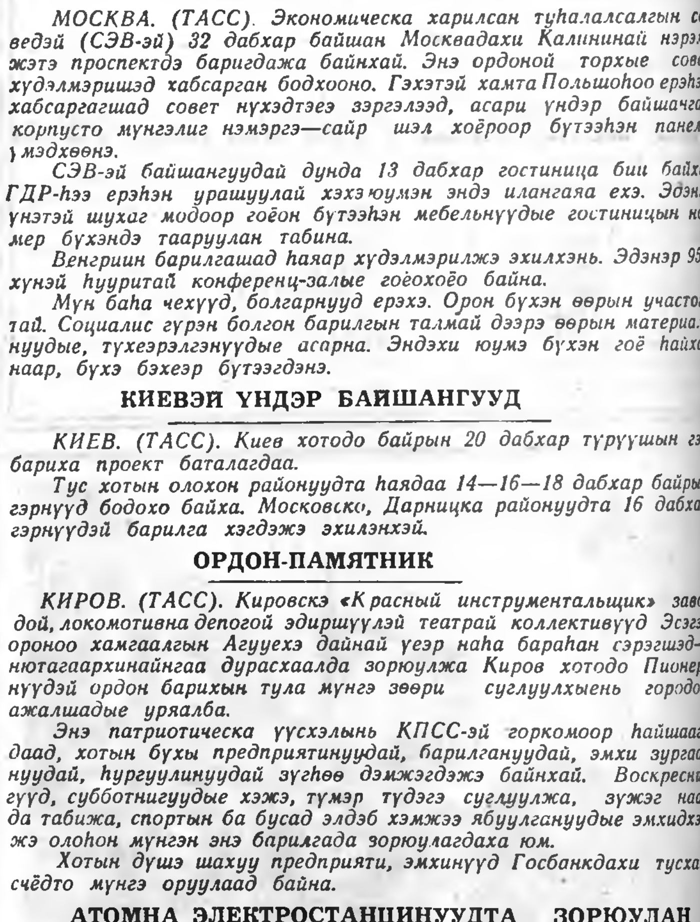

СЫР-ДАРЬЯГАЙ ОБЛАСТИ (Узбегэй ССР). Голодно та... бэлэдхэлэй пунктнуудта «сагаан алтан» улам бури ехээр с... луулагдажал байһаар. Эндэ 10 гаран бэлэдхэлэй пункт бии ю... Тэдэнэй тус бүхэниинь 28—35 мянган тонно сэбэрлэгдээгүй хлопок тушаажа абаха байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Мир» гэжэ хлопок тушаажа абадаг пункт.

ТАСС-ай фотохронико.

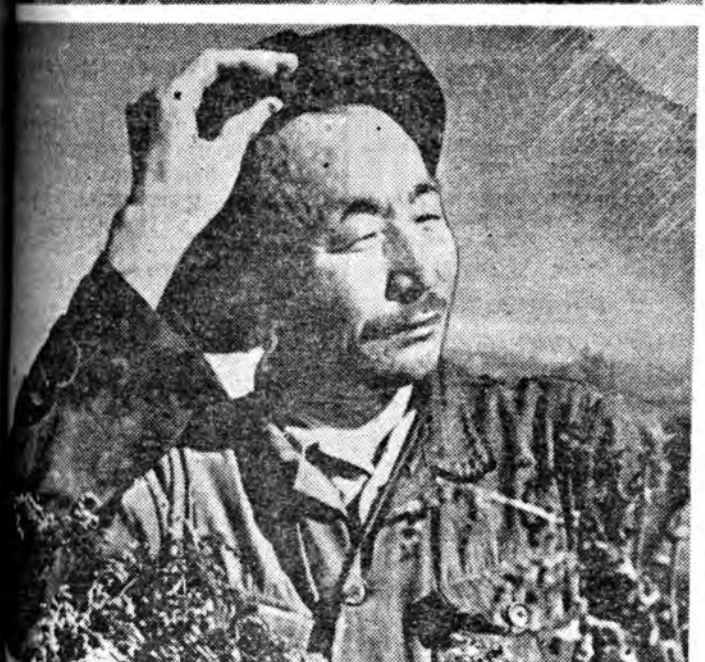

Бадмасу Цыренова 28 жэлэй туршада механизатораар ажаллажа байдаг. Энэ үе соо ажалай дүй дүршэлтэй боложо, «Эрдэм» совхоздоо шалгарна. Нүхэр Цыреновагай хэһэн бүтээһэн ажал ехэ. Жэл бүри комбайнай жолоо барижа, хэдэн зуугаад гектар таряа хадана. Энэ хүндэтэй механизатор социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, олон дахин шагнал хайрта хүртөө.

Ажалдаа шалгаржа байһан хүнүүд Баргажанай аймагай Хурамхаанай совхоздо баһал олон юм. Энэ жэлдэ Добшон Молонов 113 хашараг даажа абаад, зунай бэлшээриин үедэ һайнаар адуулжа, тобир тарган болгоо. Нүхэр Молонов ажалай түрүү зэргэдэ ябана. Дээдэ зурагта Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой комбайнер Б. Д. Цыренова.

Хоёрдохи зурагтань Хурамхаанай совхозой малшан Д. Молонов.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

БАРИЛГЫН ОРОН

Совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй Буряадтахи отделениин делегаци һаяхан Монголой Арадай Республикаар айлшалаад ерээ. Монгол-совет хани барисаанай бүлгэмэй урялаар энэ делегаци аха дүү монгол арадай ажабайдалтай, үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэлтэй танилсахала аха дүү ороноор аяншалһан байгаа. Мүн монгол-совет хани барисаанай бүлгэмэй хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзаһан, хөөрэлдэһэн байна.

Делегаци иимэ хүнүүдһээ бүридэбэ: КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь нүхэр К. М. Продайвода, «Эрдэм» совхозой хонишон, Социалис Ажалай Герой Б. Т. Доржиева, Улаан-Үдэ городой 3-дахи һургуулиин багша А. З. Яжинова, ЛВРЗ-гэй начальник Е. П. Павленко ба энэ статьягай автор.

Манай делегаци аха дүү Монгол орондо арбан хоногто айлшалаа. Энэ саг соогоо Сэлэнгын, Хэнтэйн аймагуудай, Улаан-Баатар, Дархан, Сүхэ-Баатар хотонуудай ажабайдалтай танилсаһан, промышленна олон предприятинуудаар, хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдээр, гүрэнэй ажахынуудаар, һургуули болон соёлой эмхи зургаануудаар ябаһан, ажал хэрэгтэйнь танилсаһан байна. Мүн эндэхи хүтэлбэрилэгшэдтэй, мэргэжэлтэдтэй, юрын хүнүүдтэй уулзажа хөөрэлдэһэн байна.

Дархан городто, Хэнтэйн аймагай түбтэ манай делегациин ерэһэнтэй дашарамдуулан, совет-монгол хани барисаанай митингнүүд болоо. Энэ митингдэ хабаадагшад, мүн монгол нүхэдүүд совет арадта, тэрэ тоодо буряад арадта халуун амаршалга дамжуулхые, социализм байгуулха хэрэгтэнь алибаа туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө баясхалан хүргэхые гуйһан байна.

Монгол ороноор аяншалжа ябахадаа—аймагуудаар гү, али городуудаар гү, үгышье һаа предприятинуудаар, һургуули болон соёлой эмхи зургаануудаар, хүдэлмэришэдэй, малшадай бүлэдэшье ябаа хадаа, манай делегаци аха дүүгэй хани барисаанай халуун ульһанһаа дулаасажа, анхарал оролдолгоор хүреэлэгдэжэ ябаа. Монголой ханинар зохёохы ажалайнгаа үрэ дүн бүрин хүсэдөөр харуулхые оролдодог байба. Тэдэнэр хараа түсэб, түрүү дүй дүршэл тухайдаа, мүн тохёолдоһон бэрхэшээлнүүд тухайдаа хөөрэһэн байна. Богонёор хэлэхэдэ, бидэнэрые, совет арадай түлөөлэгшэдые, тон дүтын ханинар, аха дүүнэр гэжэ угтаһан байна.

Энэ ороноор аяншалхадаа бидэнэр олон юумэ хараһан, һонирхоһон байнабди. Тэрэнэй тон шухалань юуб гэхэдэ, хүн зон ехэ дэбжэлтэтэйгээр хүдэлнэ, партиингаа XV съездын шиидхэбэриие амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө шармайн тэмсэнэ, богонихон болзор соо социализмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулхын түлөө шармайна. Энэ хэрэгтээ Монголой арад зон Советскэ Союзай, социалис бусад оронуудай туһаламжын ашаар шэнэ шэнэ амжалта туйлана.

Үргэн дэлисэтэй барилгын хүдэлмэри юунһээшье үлүүгээр тобойн харагдана. Индустриальна барилга хадаа Монголой хизааргүй ехэ тала губиие үндэһөөрнь хубилгажа эхилһэниинь ойлгосотой. Эдэ бүгэдые харахада, Монгол орон шэнэ барилгаар бүрхөөгдэнхэй гэхэдэ алдуу болохогүй. Городууд болон хүдөө тосхонууд шэнээр баригдана, болбосон түхэлтэй болгогдоно. Промышленна предприятинууд, шахтанууд, байрын гэрнүүд, һургуулинууд болон больницанууд бодхоогдоно.

Дархан хото. Үшөө 1958 ондо энээгээр ябаһан байгааб. Тиихэдэ Дархан—багахан тосхон байгаа һэн. Эндэ түмэр замай станциин багахан байшан, хоёр-гурбан модон гэрнүүд, тэдэниие тойроод 20—30 һээы гэрнүүд байгаа бэлэй.

Мүнөөнэй Дархан ямар болооб? Мүнөө үе сагай түхэл маягтай социалис шэнэ город эндэ бодоо. Һайхан гэгшын олон дабхар байрын гэрнүүд, һургуулинууд болон хүүгэдэй эмхи зургаануудай типовой байшангууд, магазинууд, больницанууд бариганхай. Үргэн үйлсэнүүд, проспектнүүд хүнэй нюдэ наадхуулна. Байрын гэрнүүдтэ хүнэй бүхы хэрэгсэл дууһан бии.

Монгол Арадай Республикада индустриин талаар хоёрдохи город —Дархан болонхой. Эндэ социалис аха дүү оронуудай хани барисаанай туһаламжа эли тодоор харагдана. Советскэ Союзай хүсөөр эндэ барилгын индустриин бааза байгуулагданхай. Бүхы барилгые түмэр-бетон зүйлнүүдээр, бүхы хэрэгсэлээр хангана. 30 мянган тонно таряа багтааха элеватор, хүсэ ехэтэй теплоэлектроцентраль эндэ бии. Энээнһээ Дархан-Сэлэнгын зоны промышленностиие электрын элшэ хүсөөр саашадаа хангадаг болохо хараатай. Эндэһээ Шарынгол гэжэ шулуу нүүрһэндэ электрын элшэ хүсэ дамжуулдаг үндэр лини бариганхай. Мүн Сүхэ-Баатар хото дамжуулагдадаг болоо. Мүнөө Монголой түб хото Улаан-Баатар тээшэ электрын хүсэ дамжуулха лини баригдажа байна.

Чехословакиин туһаламжаар Дарханда цементын завод баригдажа дүүрүүтэй байна. Польшын хани нүхэдэй туһаламжаар силикатна хирпиисэ гаргадаг завод баригдана. Эдэ бүгэдэн хадаа бүтээсэ ехэтэй мүнөө үеын техникээр хангагданги предприятинууд. Иигээд ерэхэдээ, эндэ Совет, Чехословакиин, Польшын мэргэжэлтэд үсэгэлдэр малшан ябаһанаа мүнөө мэргэжэлтэй болоһон монголнуудтай хамта хүдэлжэ байна. Эгээл иимэһээ монгол нүхэд Дархан городые хани барисаанай, агуухэ социалис нэгэдэлэй оронуудай харилсан ажаллалгын город гэжэ тон зүб нэрлэнэ. Эндэ хүдэлжэ байһан совет мэргэжэлтэдэй дунда Буряад ороной түлөөлэгшэд бии гэжэ дуулахада ехэ урматай байгаа.

Сэлэнгын аймагта «Монгол-совет хани барисаан» гэжэ хүдөө ажахын нэгэдэлые хараабди. Эндэхид манай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозтой хани барисаатай. Энэ нэгэдэл арбан жэлэй саада тээ байгуулагдаһаншье һаа, мүнөө томо түрүү ажахы болонхой. 38 мянган толгой элдэб түрэлэй малтай. Тэрэнһээ гадна, эндэ орооһо таряа, овощ, тэжээлэй ургамалнуудые тарижа ургуулдаг болонхой. Таряан ажалай гол шухала хүдэлмэри оньһожоруулагдаһан. Мал ажалаа ашаг олзо ехэтэй болгохо зорилгоор үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри ябуулна, малай байха байрануудые барина. Алтайн үүлгэрэй нарин, нарибтар ноохотой хонид бэлшээри дээгүүрнь ябана. Малаа шадамар бэрхээр харууһалдаг түрүү малшад эндэ олон. Энэ ажахы жэлдээ 4 миллионһоо үлүү түхэриг олзо абадаг байна.

Хэнтэйн аймагай гүрэнэй ажахын хүтэлбэрилэгшэд, гэшүүдтэй уулзажа, һонинииень дуулаабди. Эндэшье мал ажалаа ашаг ехэтэй болгохын тулада ехэ хүдэлмэри хэжэ эхилэнхэй. Һүүлэй жэлнүүдтэ малай байра олоор баригдана. Һайжаруулагдаһан үүлтэрэй малые үбэлдөө зөөлгэхээ болижо байна. Тиигээшье һаа энэ хэрэгтээ монгол нүхэд үшөө дүршөөдүй. Тиимэһээ манай суута хонишон нүхэр Доржиевагай хөөрэхэдэ ехээр һонирхоһон, олон асуудал һураһан байна.

Хэнтэйн аймагай түбтэ нёдондо баригдаһан талханай комбинадтай манай делегаци танилсаа. Манай гүрэндэ һургуули дүүргэһэн залуу мэргэжэлтэд энэ предприятида хүдэлнэ. Эдэнэр һайнаар ажаллана. Цехүүдтэнь арюун сэбэр, бүхы түхеэрэлгэнүүдынь эрхим һайнаар ашаглагдана. Энэ комбинат һара бүри түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ, тиигэжэ министерствынгээ, Монголой профсоюзай центральна Соведэй дамжуулгын Улаан туг ходо барижа байна.

Монголой ниислэл хото Улаан-Баатар бидэниие ехээр һонирхуулба. Асфальтаар хушагдаһан үргэн үйлсэнүүд, талмайнууд ногоон пэлэргээр хушаатай, ехэ гоё.

Монгол-совет хани барисаанай бүлгэм, 19 жэлэй саада тээ, 1947 ондо Монголой олониитын эдэбхеэр байгуулагдаһан юм. Мүнөө энэ эгээл ехэ ниитын эмхинүүдэй нэгэн болонхой. Аймагууд болон городуудаар энэ бүлгэмэй 3300 отделени, мүн нютагуудтахи эхин эмхинүүд олон юм. Сомон, город, аймаг, хүдөө ажахын нэгэдэл, гүрэнэй ажахы, МТС, предприяти, һургуули, эмхи зургаан бүхэндэ. Монголой армиин частьнуудта монгол-совет хани барисаанай бүлгэмэй эхин организацинууд хүдэлжэ байдаг.

Монгол-совет хани барисаанай бүлгэм хадаа манай арадуудай хани харилсаае бэхижүүлхэ, Советскэ Союзай баян дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ айхабтар ехэ үүргэ дүүргэдэг гээшэ. Мүн совет олониитые монгол арадай ажабайдалтай, илалта амжалтатай танилсуулха хэрэгтэ ехэ үүргэтэй юм.

Энэ зорилгоор монгол нүхэд элдэб онол арга хэрэглэдэг байна: совет арадай социализм, коммунизм байгуулха хэрэгтээ туйлаһан амжалтанууд тухай лекцинүүдые уншуулдаг, хөөрэлдөө хэдэг байна. Гадна выставкэнүүдые эмхидхэдэг, элдэб уулзалгануудые хэдэг, кино харуулдаг, ород хэлэ үзэхэ кружогуудые эмхидхэдэг байна. Тиихэдэ энэ бүлгэмэй үүсхэлээр 1959 ондо Монголдо Буряадай АССР-эй недели, 1964 ондо Буряадай литературын недели эмхидхэгдэнхэй.

Монгол-совет хани барисаанай бүлгэмэй дэргэдэ «Советскэ Союз» журналые монгол хэлэн дээрэ гаргадаг редакци хүдэлдэг болонхой. Монгол хэлэн дээрэ гарадаг энэ журналай тираж мүнөө 25.000.

Монгол-совет хани барисаанай бүлгэм тон һайн фотостудитай. Эндэ Советскэ Союз МНР-тэ, Монгол хилын саана гэһэн фото-зурагууд эндэ бэлдэгдэжэ тараагдадаг.

Монгол-совет хани барисаанай бүлгэм манай совет-монгол хани барисаанай бүлгэм делегацинуудаа хододоо андалдажа, харилсажа байдаг. Иигэжэ бэе бэеынгээ ажабайдалтай танилсаха гээшэ хани барисаа, харилсан ажаллалга хүгжөөдэг байна гэжэ дүй дүршэл харуулба. Иимэ зорилгоор мүнөө манай делегаци Монгол ороноор ябажа ерэһэн байна.

Ц. ДОНДУКОВ,
совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй Буряадтахи отделениин харюусалгата секретарь.

Танние ямараар ханганаб?

ЗОНОЙ ЭРИЛТЭ— ХАМАГҺАА ШУХАЛА

Эдеэ хоолой продуктнуудые наймаалдаг магазин. Энэмнай бии бараагаа хүнүүдтэ дуралхаал лэ байдаг газар бэшэ. Хүн зоной хэрэглэдэг эдеэ хоолой олон янзын байдагые гансашье наймаалагшад бэшэ, ниитэ эд хэрэглэгшэд һайн мэдэнэ.

«Ажалшадай эрилтэ һайнаар, гүйсэдөөр хангаха» гэһэн үгэнүүдые худалдаа наймаанай хүтэлбэрилэгшэд саг үргэлжэ, суглаа хураал дээрэ элидхэл, мэдээсэл дотороошье хэлэлэг гээшэ. «Гүйсэдөөр хангаха» гэһэн ойлгомжые баһал мэдэжэ, һайнаар бэелүүлхэ гээшэ худалдаа наймаанай эмхинүүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй ухаан бодолдо нэгэн адли удхатайгаар халуугдалаггүй. Нэгэ магазинай наймаалагша ажалшадай асууһан юумэндэ «үгы», «дууһаа», «хэзээ бии болохыень мэдэнэгүйб», «складта үгы юумые хааһаа абахаб». «Гомдол бэшэхэ гэнэ гүт? Юу хэлэнэт. Бараанай ерэхэгүйдэ би гэмтэй аалби» гэхэ мэтын ажалай ямаршье харюусалгагүй, зоной эрилтые дүүргэхын хойноһоо һанаагаа зобологгүй байһанаашье ажаглангүй харюусадаг зарим наймаалагшад байдаг. Иимэ наймаалагшатай магазинда ороходо үзэмжэшье муутай, хүн зоншье үсөөн, эд бараанийнь эмхи гуримгүйгөөр обоологдонхой, хүйтэн хүхэ байдаг. Эдэмнай һүүлэй үедэ хомор боложо байнхай. Гэбэшье, үшөөл хаа-яа бии байдагые уншагшад өөһэдөө мэдэдэг байха.

Би эндэ тиимэ урагша туняагүй наймаалагша тухай хэлэхээ һананагүйб, бэшээшье һаа болохол байгаа. Харин хүдэлмэридөө оролдолготой, хүн зоной эрилтые хүсэлдүүлхэ гэжэ сэдьхэл анхаралаа табидаг наймаалагша тухай хөөрэхэ дуратайб.

Ахын аймагай түб—Орлик тосхоной тэг дунда эдеэ хоолой зүйлнүүдые наймаалдаг магазин бии. Эндэ ороходо хэзээшье хүн зон олон, хэрэгтэй бараагаа абажа байдаг. Магазинай наймаалагша, сэгаан халаалтай эхэнэр эд хэрэглэгшэдтэй аятай зохидхоноор хөөрэлдэжэ байгаад, дуратай юумыень бушуу түргэнөөр табина.

— Макарон, лабшаа бии. Олон янзын сай бии,—гэжэ хажуу талаһаа асууһан хүндэшье харюусана. Магазинда бии бараанай зүйлнүүдые, тэдээн бүриин унэ сэнгые тодорхойлон бэшэжэ, олоной анхаралда табиһан витриные хүн бүхэн обёорхогүй, асуужал байдаг ха юм. Наймаалагша Зоя Шойсороновна Арабжаева эдэ асуудалнуудта харюу үгэхээ зааханшье ашаархадаггүй. Хүнэй нюур сахиха, нэгэндэ һаймһараад, нүгөөдэдэ ёһорхоод байдаг заншал Зоя Шойсороновнада байхагүй.

Зоя Арабжаева арба гаран жэлэй туршада худалдаа наймаанда ажаллажа, нилээд баян дүй дүршэлтэй болонхой. Жэлһээ жэлдэ, һара, квартал бүхэндэ түсэб даалгабаряа ходо үлүүлэн дүүргэдэг тула эд хэрэглэгшэдэй кооперациин правлениин зүгһөө олон удаа магтаал, шанда хүртэһэн.

Түрүү наймаалагшын һанаа сэдьхэлынь—ажалшадые хэрэгтэй бараагаарнь гүйсэдөөр хангахаб гэһэн бодото хэрэгтэ хэзээ бүхэндэ хандуулагданхай байдаг. Тиимэһээ хүн зоной үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдые, тэрээн бүриин хэм хэмжүүр хүрэтэр хуу мэдэжэ байдаг тула тиимэ бараагаар магазиниинь нэгэтэшье таһардаггүй юм.

Зоной эрилтэ, хэрэглэмжэ — юунһээшье шухала гэдэгые ухаан сэдьхэлһээ ойлгоһон Зоя Шойсороновнагай шэнжэ шарайнь олондо иимэ арюуханаар харагдана хаяа!

Д. ДУГАРОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ШЭНЭ НОМУУД

Буряадай номой хэблэл һаяхан хэдэн шэнэ номуудые гаргажа, тоото уншагшадай анхаралда табиба. Эндэ дурсагдаһан номуудые Улаан-Үдын «Тэрэнги» гэжэ номой салон-магазинда олохот. Энэ магазин хүнүүдтэ номуудые худалдахаһаа гадна, элдэб янзын эмхи зургаануудай, колхоз болон совхозуудай библиотекэнүүдэй захяалтаар үгэдэг болонхой.

«ЭСТРАДЫН ЗОХЁОЛНУУД». Буряадай номой хэблэл, Улаан-Үдэ, 1966 он, сэн 20 мүн.

Республикын арадай творчествын байшан жэлдээ 3 дахин «эстрадын зохёолнуудые» хэблэн гаргадаг. Хүдөө нютагуудай Соёлой байшангуудай дэргэдэхи уран һайханай бүлгэмүүдтэ энэ согсолбори тон туһатай байдаг. Тэрээн соо буряадай уран зохёолшодой шүлэг, дуунууд, зүжэг, баснинууд толилогдодог байна.

Тус согсолбори соо А. Бадаевай, Д. Дамбаевай, В. Намсараевай шүлэгүүд, Ш-С. Балдуевай, Ильинэй, Д. Батожабайн болон ород хэлэнһээ оршуулагдаһан Погодиной, К. Симоновэй нэгэ хэһэгтэй зүжэгүүд, мүн шог ёгто, һонирхолтой бусадшье зохёолнууд оронхой.

Г. Чимитов. «Колхозой түрүүшэ». Буряадай номой хэблэл, Улаан-Үдэ, 1966 он, сэн 5 мүн.

Уран зохёолшо Гунга Чимитов хэдэн жэлэй саада тээ Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» гэжэ колхоздо ошожо, түрэл нютагайхидайнгаа дунда ажаһуухадаа, олон шүлэг, рассказууд болон очеркнуудые бэшэһэн байна.

Тэрэ мүнөө энээхэн брошюра соогоо мүнөөнэй түрүүлэгшэ Цырен Семенович Семенов тухай уран хурсаар, тодо бэрхээр найруулан бэшээ.

«Нарата нютагай дуун». Буряадай номой хэблэл, Улаан-Үдэ, 1966 он, сэн 23 мүн.

Тус согсолбори дотор Буряадай уран зохёолшодой холбооной гэшүүд — поэдүүдэй зохёолнууд оронхой.

Ц-Д. Дондукова. «Наран тээшэ». Буряадай номой хэблэл, 1966 он, сэн 8 мүн.

Мэдээжэ уран шүлэгшэ Цырен-Дулма Дондокова үхибүүдтэ зорюулһан хэдэн номуудтай. Энэ хадаа тэрэнэй удаадахинь болоно. Үхибүүдэй һанал бодолые, зүрхэ сэдьхэлые поэтесса һайн мэдэдэг тулададаа, ехэл бэрхээр, хүхюу согтойгоор шүлэгүүдээ найруулан бэшэжэ шадаа юм.

Б. Базарон. «Майн үглөөгүүр». Буряадай номой хэблэл, Улаан-Үдэ, 1966 он, сэн 7 мүн.

«Майн үглөөгүүр» гэһэн согсолбори хуушанай поэт Бато Базароной һүүлшынь ном мүн.

Б. Базарон хэнэйшье мэдэһээр, энэ зун наһанһаа нүгшэшөө һааб даа. Тэрэ нүгшэтэрөө гуурһаяа гарһаа алдангүй, шэнэ зохёолнуудые бэшэжэ ябаһан юм.

Энээн соонь шүлэгүүд, баснинууд болон фельетонуудынь оронхой.

Ц-Б. Бадмаев. «Амар мэндэ». Улаан-Үдэ, 1966 он, сэн 7 мүн.

Үхибүүдтэ зорюулагдаһан тус ном соонь шэнэ, һонин шүлэгүүд оронхой.

Э. Распэ. «Барон Мюнхаузенай ушаралта ябадалнууд». Улаан-Үдэ, 1966 он, сэн 20 мүн.

Энэ номые бүхы дэлхэйн үхибүүд һонирхон уншадаг юм. Тэрэниие К. Чуковский үхибүүдтэ тааруулан хөөрэжэ үгэһэн байха. Мүнөө Ц.-Д. Дондокова ородһоо найруулан оршуулаа.

«ЛЕНИН БАГШАМНАЙ». Рассказууд. Буряадай номой хэблэл, Улаан-Үдэ, 1966 он, сэн 28 мүн.

Владимир Ильич Ленин тухай олохон зохёолнуудые манай номой хэблэл гаргажа байдаг. Имагтал һүүлэй үедэ «Манай Ильич» гэжэ В. Бонч-Бруевичай, «Ленин тухай рассказууд» гэжэ А. Кононовой, «Манай эгээл эрхим нүхэр» гэжэ Н. К. Крупскаягай бэшэһэн номууд хэблэгдэнхэй.

Мүнөө энэ ном Октябриин революциин 50-жэлэй ойдо зорюулан хэблэгдэбэ. Эндэ Владимир Ильич тухай рассказууд болон дурасхаалнууд шэнэлэгдэжэ оршуулагдаба.

Хүндэтэ үхибүүд! Һонирхолтойгоор бэшэгдэһэн энэ ном абажа уншагты.

Ц-Д. Дондогой. «Эхэ тухай поэмэ». Улаан-Үдэ, 1966 он.

Поэтесса Ц-Д. Дондогой Буряадай залуу бүлэг зохёолшодой тоодо ородог. Энэ ном тэрэнэй хоёрдохи ном болоно. Тэрээн соонь һүүлэй үедэ бэшэһэн шэнэ шүлэгүүд болон поэмэнь оронхой.

М. В. Ганский. «Странички из прошлого». Буряадай номой хэблэл, Улаан-Үдэ, 1966 он.

Энэ номые манай Улаан-Үдын хуушанай ажаһуугша бэшэжэ, Дээдэ-Үдын 19 зуун жэлэй 70—80-дахи онуудай ажабайдалые харуулна.

А. Бальбуров. «Поющие стрелы». Буряадай номой хэблэл, Улаан-Үдэ, 1965 он.

Мэдээжэ уран зохёолшо Африкан Бальбуровай энэ роман хоёрдохёо хэблэгдэн гараба гээшэ. Хэдэн жэлэй саада тээ тус роман Москвада 100 мянган хэһэгээр толилогдожо, саг зуура худалдагдаа бэлэй. Мүнөө энэ роман 30 мянган хэһэгээр хэблэгдэбэ.

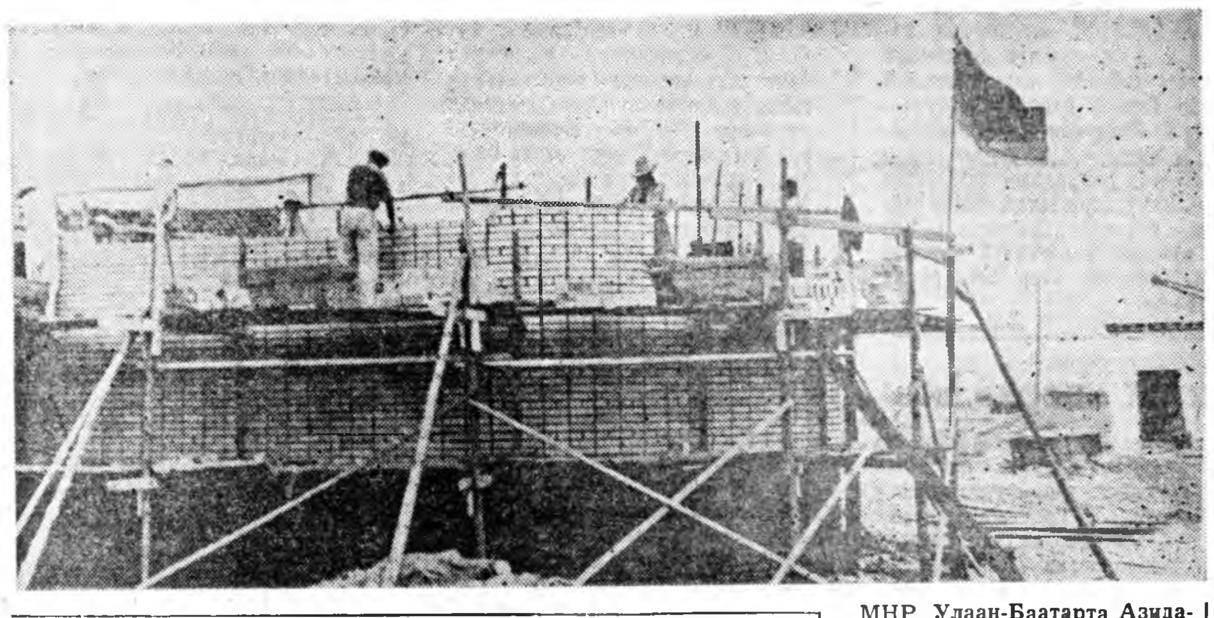

МНР. Улаан-Баатарта Азидахи тон томо мяханай комбинат барилгадань Монголдо ГДР-һээ ерэһэн мэргэжэлтэд туһаламжа үзүүлнэ. Комбинат 1968 ондо ашаглалгада үгтэхэ юм. Эндэ 1200 толгой эбэртэ бодо мал, 12 мянган хонин, 3 мянган гахай үдэр бүхэндэ үүсэлгэдэжэ байха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мяханай комбинадай барилгын талмай дээрэ.

АДН-эй—ТАСС-ай фото.

Һаяхан манай республикаар айлшалһан Монголой арадай республикын гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд эдир технигүүдэй республиканска станциин хүдэлмэритэй танилсажа байна.

Ч. БУДАЕВАЙ фото.

ҺОЖООШЬЕ ТАТАДАГГҮЙ

ОРС эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдаха түсэбөө ходо дүүргэдэггүй юм. Зарим магазинуудта түрүүшын хэрэгсэлэй юумэнүүд халтад гэхэдээ байдаггүй, һүнэй болон овощой зүйлнүүдые таһалдуулна.

Тус ОРС-ын магазинуудта үрилтэ, үбэршэлгэ боложо байдаг. Энэ жэлэй үнгэрһэн үедэ хэгдэһэн шалгалтын ёһоор 3584 түхэригэй долоон үри шэри элирхэйлэгдээ. Материальна харюусалгатай нюурнуудые зүбөөр шэлэн абаха, хүмүүжүүлхэ, һургаха хүдэлмэриие муугаар эрхилдэг дээрэһээ иимэ юумэн ушарна.

Гадна ОРС-ын начальник нүхэр Пискунов шүүмжэлэлдэ ехэ дурагүй хүн. Тиигэжэ дутуу дундануудые, алдуу эндүүнүүдые зайсуулха талаар хүнүүдэй ажаглалта, дурадхал оруулхадань һожоошье татадаггүй заншалтай.

Ж. БАДМАЕВ.
Хоринн аймаг.

УЛААН ОКТЯБРИИН ЗАМААР

ОКТЯБРИИН РЕВОЛЮЦИ!... Энэ революци бүхы хүн түрэлтэнэй урда гэрэлтэ шэнэ зам нээгээ, бүхы дэлхэйн нюур шарайе хубилгаа. Олон ороной арадууд Октябриин революциин ашаар эрхэ шүлөөтэй боложо, хүгжэлтын замда оронхой. Агуухэ Октябриин ашаар хүдэлмэришэн, таряашанай түрүүшын немец гүрэн — эб найрамдалай, социализмын замаар ябадаг Германиин Демократическа Республика мүндэлэн мандаа. Эгээл тиимэ ушарһаа бидэнэр—ГДР-эйхид Октябриин 50 жэлэй ойдо өөһэдын һайндэртэл адляар бэлэдхэжэ байнхайбди.

Манай залуушуулда зорюулһан номуудые бэшэдэг хэдэн уран зохёолшодые Москва ябахаар шиидэһэн «Флолих зайн унд ...» гэжэ немец журнал һайшаалтай үүсхээ. «Улаан Октябриин замаар» гэжэ ниитэ гаршагтай номдо оруулагдаха очерк, рассказ болон шүлэгүүдые бэшэхэ зорилготой тэдэ уран зохёолшод Москва ошоо. Тэдэнэй бэшэһэн номуудһаа ... дээрэхи анха түрүүшын социалис гүрэнэй түүхэ тухай, эб найрамдал, үнэн байдал дэлхэй дээрэ тогтоохын түлөө совет арадай тэмсэл тухай ГДР-эй залуушуул мэдэжэ абаха аргатай.

Аяншалгынгаа үедэ Совет оронтой танилсаха зорилготой байһан аад, үнэндөө манай ехэ хани, хүндэтэ аха—Советскэ Союзда айлшалаабди.

Хорин табан жэлэй урда уряалгүйгөөр ороһон, бүгэдэнэй хараал шэнгээһэн гитлеровскэ шунахай алууршадта гэнтэ добтологдоһон орондо ниидэжэ ошохомнай.

Харин мүнөө бидэнэр, немец уран зохёолшод, эб эетэ байдалаа, хани барисаагаа саашадань хүгжөөхын тула хүндэтэ айлшад боложо, революциин, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай ветерануудтай уулзахын тула Москва ошожо ябанабди. Тэдээнтэй хөөрэлдэхэ юумэн олон. Ханинар ханинартаа ошожо ябана ха юмбибди. Бүри самолёдоор ниидэжэ ябахадамнай энэ ушар эли болоо һэн. Юундэб гэхэдэ, ГДР-тэ айлшалаад, Эхэ ороноо бусажа ябаһан совет космонавт Павел Беляевтай хамта ниидэхэ зол бидэнэртэ тудаа. Тэрээнтэй баяр баясхалангай оршон байдалда уулзан, халуунаар амаршалалсаад, бэлэг сувенирнүүдээ абалсаабди. Бидэнэртэй хамта ябаһан хүн бүхэн—Гитлерэй засаг буляан абахаһаа бүри түрүүн нацизмда эсэргүүсэһэн гү, али 1933 оной һүүлээр тэмсэжэ эхилһэн габьяата антифашистнар, дэлхэйн хоёрдохи дайнай гал дүлэн соогуур гараһан залуу үетэнэй түлөөлэгшэд—бултадаа баяргайгаар космонавттай уулзаа.

Бидэнэр аяншалгынгаа үедэ олон юумэ тухай һайса бодомжолообди, Һонирхолтой зохёолнуудые бэшэхын тула гансал түүхэтэй танилсаад хизаарлажа болохогүй. Үнгэрһэн саг тухай мүнөө үеын залуушуулда ойлгуулжа үгэхэ ёһотойбди. Тиигэбэл ерээдүйн байдал байгуулхадань тэдээндэ туһалха. Немецэй газар дээрэһээ хэзээдэшье сэрэг дайн эхилхэ ёһогүй гэһэн манай тангаригые бэелүүлхэдэ аяншалгамнай туһалха зэргэтэй.

Дайнда хабаадаһан ветерануудай комитедтэ ямар ехэ суутай хүнүүдтэй танилсаа гээшэбибди! Тэндэ бидэнэр хүхюу согтой хүнүүдтэй золгообди. Үндэр наһатай болобошье, ёһото революционернүүдэй залуу шэнжэтэй зандаа байна.

1919 оной кремлёвско гурбан курсант —Григорий Петрович Коблов, Николай Иванович Данилов, Елизавета Яковлевна Барская гэгшэдтэй уулзаһамнай хэзээдэшье мартагдахагүй. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ партизан отрядай командир ябаһан Борис Яковлевич Хлюстовые мүн лэ мартахагүйб. Анна Ивановна Куликоватайшье уулзаһамни һанаанһаам гарахагүй. Тэрэ басаган оройдоо 17 наһатайдаа фашистнуудай ара талада дайлалдажа ябаһан юм. Горигойхон саг соо бидэндэ анхаралаа табиһан ветерануудай хэдыхэн лэ нэрые эндэ дурдабаб. Шэнэ юумэ олоор мэдэжэ, Октябриин революциин гол событинуудые һайса ойлгожо, совет хүнүүдэй ажабайдалтай танилсажа, гэртээ бусабабди. Кремльдэхи В. И. Ленинэй байһан байрые ехэ һонирхолтойгоор харабабди. Тэрээниие хэзээдэшье мартахагүйбди. Владимир Ильичтэй уулзаһан хүнүүд, тэрэнэй байрын үүдэнэй дэргэдэ харуулда зогсогшод хүн түрэлтэнэй түүхэдэхи асари ехэ революциин агуухэ вождиин толотомо дүрые элеэр дурдан харуулна.

Мүнөө «Улаан Октябриин замаар» гэһэн рейддэ хабаадагшадай зорилго юуб гэхэдэ, Агуухэ Октябриин революцида хабаадаһан хүнүүдэй эхилһэн хэрэгэй түлөө эдэбхитэй тэмсэлшэд боложо, манай залуу уншагшадай ургахынь тулада манай үеын гайхамшаг хэрэгүүдые бэелүүлэн бүтээлгэдэ тэдэнэрэй габьяа гаргахынь тулада оролдохо шухала.

Залуушуул урданай байдалые мүнөөнэйхитэй сасуулхадаа, мүнөө габьяа гаргахын аргагүй гэхэ шэнгеэр хэлэдэг. Теэд энэнь ямаршье үндэһэ баримтагүй: геройнууд ямаршье сагта урган гарадаг юм. Урдандаа геройнууд баррикаданууд дээрэ гү, али окопууд соо байлдадаг һэн. Мүнөөдэрэй геройнууд ажалай фронт дээрэ, эб найрамдалда зорюулһан пэнжэлгэтэ хабаадажа, социализм, коммунизм байгуулха хэрэгтэ хубитаяа оруулха зэргэтэй.

Макс ЦИММЕРЛИНГ,
немец уран зохёолшо.
(АПН).

Москва—Дрезден, сентябрь.

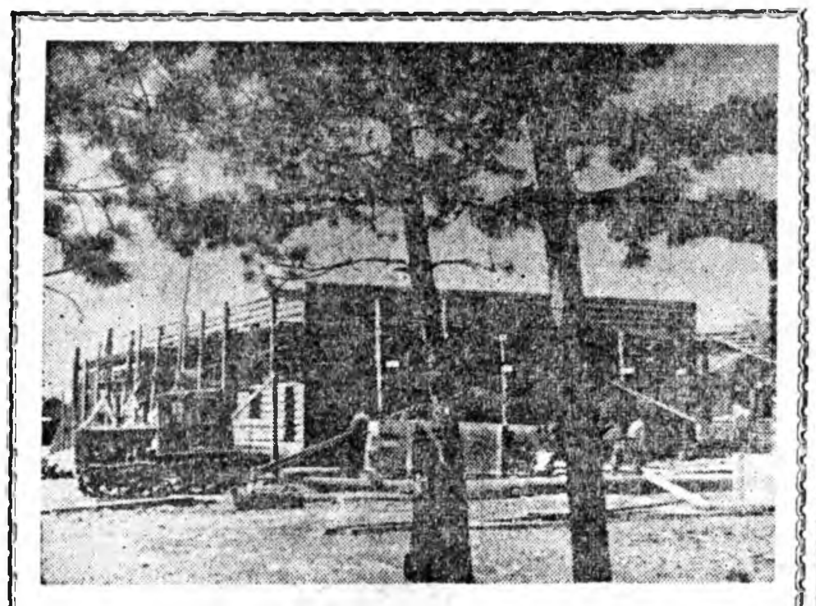

УОЯН ТОСХОНДО

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Уоян—республикымнай эгээл хойто захын нютагуудай нэгэн. Эндэ Хойто-Байгалай аймагай Калининай нэрэмжэтэ эвенкнүүдэй колхоз оршодог. Уоян тосхондо мүнөө байрын 80-аад гэрнүүд тоологдоно. Эндэ интернат-һургуули, больница, хүүгэдэй саад. ясли, почто, электростанци, библиотекэ, пекарни, магазин болон соёлой байшан бии.

Энэ тосхондо жэлһээ жэлдэ шэнэ барилганууд хэгдэжэ байдаг. Мүнөөшье байрын хэдэн гэрнүүд болон больница баригдажа байнхай. Мүн лэ шэнээр баригдажа байһан соёлой 2 дабхар байшан Уоян тосхоной эгээл томо барилга болохо юм. Тэрэнь стационарна киноустановкотой, 120 хүнэй һуудалтай харалгын залтай байхаһаа гадна, уран һайханай бүлгэмэйхидэй ажаллаха таһагуудтай байха юм.

ОРО ҮСХЭБЭРИЛЭГШЭД

Калининай нэрэмжэтэ колхозой гол һалбари—оро үсхэбэрилгэ болоно. Оронуудай бэлшээриин газар колхозой түб болохо Уоян тосхонһоо 150 модоной зайда оршодог Баруун Мама голой эхеэр юм. Тэндэнь Делюн-Уранай дабаалиг газар. Оршон тойрон ой хүбшэ., уларилынь шиигтэй, тиимэһээ хүбхэ болон орын хоол болохо бусад ургамалнуудаар элбэг юм. Эгээл тэрэ багтань, хадын хаяада, колхозой орошодой бааза байрланхай. Эндэ хэдэн байрын гэрнүүд, улаан булан, бани болон орын дал хорёонууд бии. Энэ фермэдэ 730 оро харууһалагдана. Үнгэрэгшэ хабар түрэһэн 150 толгой орын тугалнууд тэнжээгдэжэ, томонууд болонхой.

Оро үсхэбэрилгэдэ онсо мэргэжэлтэй болоһон Николай Алексеевич Тулбуконов Татьяна Яковлевна нүхэртэеэ тус фермые эрхилдэг байна. Татьяна Яковлевна Тулбуконова һаяшаг Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа һэн. Эдээнтэй хамта Васса Николаевна Акотина хүбүү бэри—Леонид Валентина хоёртоёо эндэ ажалладаг. Эдэ табан ээлжээгээр, түхэреэн жэл соо, хайша хайшаа 30-аад модоной зайда орынгоо һүрэгые адуулжа байдаг.

Калининай нэрэмжэтэ колхоз жэл бүри ашаа болон эдеэ хоол зөөхэ оро-унаагаар геологическа партинуудта туһалдаг, тиигэжэ ехэхэн олзо доход оруулдаг байна. Жэшээлхэдэ, нёдондо жэл тус колхоз 35 мянган түхэригэй олзо олоһон байгаа.

Мүнөө жэл Калининай нэрэмжэтэ колхоз түрүүшынхеэ 70 оро үүсэлжэ, гүрэндэ тушааба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тосхоной улаан байшангай барилга харуулагдана.

О. БЕРЕЗКОВОЙ
фототекст.

ФУТБОЛ

«БАЙГАЛ» ЭРХИМЛЭҺЭЭР

Гурба һара хахадай туршада футболоор нэгэдэхи группын командануул хоорондо республикын түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн үргэлжэлүүлэгдээ.

Футбол наадалгаар республика соо болоһон үнгэрһэн сезоной дүн харуулхада иимэ: мүрысөөндэ арбан команда хабаадалсаха байһан. Ганцашье «Торпедо» команда сезоной эхиндэ наадалгада хоёр дахин ерэнгүй байжа, мүрысөөнһөө гаргагдаһан байгаа. Тиигэжэ республикын чемпионой нэрэдэ хүртэхын түлөө тэмсэл юһэн команда үргэлжэлүүлһэн байна.

Үнгэрһэн сезонойхиһоо мүнөө жэлдэ бэлоһон наадан юугээр илгаатайб гэхэдэ, командануул бэрхэшүүлэй нэрэдэ хүртэхын түлөө өөһэд хоорондоо мүрысөө. Тиихэдэ хоёр эрьесэ хэжэ, тэрэнэй нэгые өөрынгөө талмай дээрэ, нүгөөдыень нүгөөдүүлэйнгээ талмай дээрэ наадаа. Дүнгынь гаргагдахадаа ехэшүүл болон эдиршүүлэй эзэлһэн һуури хараада абтаһан.

Эдиршүүлэй командануудай дундаһаа «Байгал», транспортын «Локомотив», «Пищевик» командануудай һайнаар наадаһые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Мүрысөөнэй дүнгөөр «Байгалай» эдиршүүлэй команда 32-һоо 28 очко абажа, нэгэдэхи, 25 очкотой транспортын «Локомотив» хоёрдохи, 20 очкотой «Пищевик» гурбадахи һуурида гаранхай.

Закаменск городой «Металлург», «Электромашина», Галуута-Нуурай «Шахтер», «Молот» командануудай футболистнар сезониие һулаар наадажа үнгэргөө.

Ехэшүүлэй командануудай дундаһаа «Байгал» команда түрүүшын эрьесэдэ 14 очкотой болоһон. Хоёрдохи эрьесэдэнь 16-һаа 12 очко абаһан байна. Тиигэжэ «Байгал» команда ехэшүүлэй болон эдиршүүлэй группада илажа, наадан дүнгөөр 26 очкотой болоод, нэгэдэхи һуури эзэлбэ.

Транспортын «Локомотив» командын футболистнар нэгэдэхи болон хоёрдохи эрьесэнүүдтэ арбан хоёр хоёр очко абажа, хоёрдохи һуурида, ЛВРЗ-гэй футболистнар гурбадахи һуурида гаранхай.

Нёдондо бэрхээр наадаалаг командануудай нэгэн байһан «Электромашинын» футболистнар мүнөө жэл һанаһанда хүрөөгүй. Оройдоо 8 очкотой боложо, наадан таблица дээрэ һүүл барижа гараба. «Текстильщик», «Металлург» команданууд «электромашинынхидһаа» ехэшье үлүү бэшээр наадаа.

«Шахтер» команда наадан нэгэдэхи эрьесэдэ барагтай гараһан аад, хоёрдохи эрьесэдэ бултанһаа муугаар наадаһан байна. Тиигэжэ зургаадахи һуури эзэлбэ.

Эдэ бүхы баримта хадаа дурсагдаһан командануудай футболистнартай һуралсалай һорилгын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулаагүй залуу футболистнарые бэлэдхэжэ, командаяа шадабаритай хүнүүдээр бүридүүлжэ шадаагүй байһан тухайнь хэлэнэ.

Ехэшүүл болон эдиршүүлэй бүхы командануудаараа нэгэдэхи һуури эзэлһэн «Байгал» командын футболистнар республикын спортсоведэй дамжуулгын шанда хүртэнхэй. Хоёрдохи һуури транспортын «Локомотив», гурбадахи һуури ЛВРЗ-гэй «Локомотив» эзэлбэ.

Республикын түрүү һуури эзэлэлгын наадан гуримай ёһоор һүүлшын хоёр һуури эзэлһэн командануудай нэгэдэхи группадаа үлэхэ гү, али хоёрдохи группада оруулагдаха байһаниие тодорхойлхын тулада хоёрдохи группада түрүү һуури эзэлһэн командануудтай туласалдан туршаха байна. Нэгэдэхи группада һүүлшын һууринуудые эзэлһэн «Электромашина», «Текстильщик» командануд шэлэй заводой, судна заһалаг заводой командануудтай наадаха болонхой.

1966 оной түрүү һуури эзэлэлгэдэ илаһан командануд дамжуулгын шанда болон дипломдо, наадагшадынь грамотануудта хүртөө.

Н. ИВАНОВ.

ШАТАР

18-дахи ЧЕМПИОНАТ

Шатараар Буряадай эхэнэр... дэй 18-дахи чемпионат дүү... Республикын чемпионой нэрэ... гэдэ хүртэхын түлөө 10 үд... туршада хюлгын талмайда ... луун тэмсэлнүүд» болоо.

Энэ чемпионатда 1-дэхи раз... тай табан шатаршад хабаадаа... Тэдэнь Н. Бадмацыренова, Л. ... маева, Э. Улымжиева, Т. Коз... на болон Е. Коновалова гэг... болоно.

Буряадай АССР-эй чемпио... хүндэтэ нэрэ зэргэдэ арбада... хүртэжэ, түрүүшын һуурида ... сама Гармаева гараа. Тэрэ бүх... уулзалгануудаа шүүһэн ба... Наадан эхилхэ үедэ Гарма... залуу шатаршан Виктория И... натай уулзахадаа арайл шүүг... алдаһан юм. Хоёрдохи парти... дуршэлтэй бэрхэ Энгельс... Улымжиевада мүн лэ шүүгдэ... алдаа һэн.

2-дохи, 3-дахи һууринуу... түлөө Евгения Коновалова ... гельсина Улымжиева хоёр ... сэжэ, 6:6 очкотойнууд бол... дурсагдагша һууринуудые ... баалдабад.

Мүрысөөндэ хабаадалса... эгээн залуу шатаршан Оля ... режкова муу бэшээр наада... 4-дэхи, 5-дахи һууринуудые ... нэй шатаршан Норжимо Бадма... реноватай хубаалдаба.

Т. Козулина урагшагүйдэжэ... дохи разрядай шатаршан Н. Б... леватай 6—7-дохи һууринууд... хубаалдаба.

Түрүүшын 3 һуурида гара... шатаршад Буряадай республи... спортсоюзай дипломууд, жетон... даар шагнагдаба.

Э. Улымжиева Е. Коновал... хоёр РСФСР-эй эхэнэрнүүд... дунда 1967 ондо үнгэрэгдэхэ ... тарай мүрысөөнэй хахад фина... хэбаадалсаха эрхэ олоо.

А. МИХАЙЛОВ

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: Буряадай АССР-эй статистическэ управлениин мэдээсэл; Москваһаа ТАСС-ай һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда: Мухар-Шэбэртэ болоһон хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэр.

Гурбадахи хуудаһанда: «Үдэшын ба заочно һуралсалай зональна зүблөөн» гэһэн гаршаг доро В. Колодиной «Дүй дүршэл юу харуулнаб?» гэһэн корреспонденци; хилын саанаһаа ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Ниитын гурим сахиха тухай ажалшадай депутадуудай Улаан-Үдын горсоведэй тогтоол; «Байгал» гэжэ аяншалгын поезд тухай; тобшо мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

ТОБШОХОНООР

★ Улаан-Үдын горкоопторгын коллектив эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдаха сентябриингаа түсэб 102 процент дүүргэв. Арад зондо түсэбһөө гадуур 34 мянган түхэригэй хүдөө ажахын продукт худалдагдаһан байна.

Мүнөө горкоопторгын бүхы магазинууд овощ, хартаабха наймаалалгые эмхитэйгээр ябуулна.

К. ДИМОВ

★ Гурбан жэлэй саада тээ Петр Архипович Белобородовтондо Нарһатын совхоз хониной отара даалгажа үгэһэн юм. Мал харууһалхадаа шадабартай байһан дээрэһээнь, нёдондо тэрээндэ залуу эбэртэ малай гүүртэ даалгагдаа һэн. Үнгэрэгшэ үбэлэй, зунай үедэ хашараг, бурууннуудаа һайнаар харууһалжа, хүшэ ехээр абхуулаа.

Белобородовтоной харууһалһан малай толгой бүриин шэгнүүр зунай үедэ сүүдхэдээ 1 килограммаар нэмэһэн байна. Тэдэ малнуудынь һаяар гүрэндэ тушаагдахань.

В. БАЙБОРОДИН.

★ Ивалгын кондитерска фабрикын хүдэлмэришэдэй дунда ерэхэ жэлдэ абтаха газетэ, журнал захилга эмхитэйгээр ябуулагдана. Тэндэхи хүдэлмэришэд хамта 162 хэһэг газетэ, 172 хэһэг журнал захиба.

Н. ХАЗУЕВ.

САЯНАЙ ХОРМОЙДО

ҺОНИРХОЛТОЙ УУЛЗАЛГА

Һаяхан Толтын дунда һургуулиин һурагшад уран зураашан Филипп Ильич Балдаевтай уулзаа. Тэрээн дээрэ тэрэ уран зураг тухай һурагшадта һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө. Мүн Ахын аймагта ошожо зураһан хэдэн шэнэ бүтээлнүүдээ уран зураашан тайлбарилан харуулһан байна.

БЭЛЭДХЭЛ ХЭГДЭНЭ

«Восточные Саяны» колхозой гэшүүд 1967 оной январиин 13-да колхозойнгоо тогтоһоор 40 жэлэй ойе тэмдэглэхэ зорилготой.

1927 оной январиин 13-да Хоймор нютагта анха түрүүшын колхоз эмхидхэгдэһэн байгаа.

Ойн баярай үдэр болотор түрэл колхоз тухайгаа элдэб материалнуудые бэдэрхэ, эмхидхэхэ хэрэгтэ нютагай һургуулиин һурагшад ехэхэн эдэбхи гаргана.

Б. БИРБАЕВ.

Түнхэн.

ХИЛЫН СААНАҺАА

РАДИО ТЕЛЕГРАФ ТЕЛЕФОН

Сагаан байшан соо уулзалга болобо

ВАШИНГТОН, октябриин 11. (ТАСС). Эндэ ерээд байһан СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко США-гай президент Л. Джонсоной уряалаар Сагаан байшанда ороо. А. А. Громыко Л. Джонсон хоёрой хоорондо хөөрэлдөөн болоо. Тэрээндэнь советскэ талаһаа СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин, Америкын талаһаа гүрэнэй секретарь Д. Раск, тусхай даалгабаринуудай талаар элшэн сайд Л. Томпсон, президентын тусхай туһалагша У. Ростоу хабаадалсаа.

ВАШИНГТОН, октябриин 11. (ТАСС). Хөөрэлдөөнэй болоһоной һүүлээр хэблэлэй асуудалнуудай талаар Сагаан байшангай түлөөлэгшэ Д. Кристиан корреспондентнүүдтэ иигэжэ мэдүүлээ. «Али алинайнгаа һонирходог хэдэ хэдэн асуудалнуудаар таатай оршон байдалда» президент Джонсон СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко хоёр сэхэ руунь хөөрэлдөө.

А. А. Громыко Д. Расктай хөөрэлдэбэ

ВАШИНГТОН, октябриин 11. (ТАСС). США-гай гүрэнэй секретарь Д. Раск СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко хоёрой хоорондо үсэгэлдэр эндэ хөөрэлдөөн болоо. Советскэ талаһаа СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин, бусад тусхай тушаалта хүнүүд, американ талаһаа—буу зэбсэг хуряаха, буу зэбсэгэй хойноһоо хиналта хэхэ талаар агентствын директор У. Фостер, тусхай даалгабаринуудай талаар элшэн сайдууд А. Гарриман Л. Томпсон болон бусад тусхай тушаалта хүнүүд уулзалгада хабаадалсаа.

Уулзалгын һүүлээр корреспондентнүүдэй асуудалнуудта харюусахадаа А. А. Громыко иигэжэ мэдүүлээ: «хэдэн асуудалнуудые, тэрэ тоодо ядерна зэбсэг дэлгэрүүлэн тараахагүй тухай асуудалые бидэнэр зүбшэн хэлсээбди. Энэ асуудалаар уласхоорондын хэлсээ баталалгада туһалхаар үгэеэ ойлголсохые хоёр орон—США ба Советскэ Союз хүсэнэ гэжэ һанахаар байна. Зохихо асуудалнуудаар һанамжануудаа мэдэлсэлгые үргэлжэлүүлхэ гэжэ бидэнэр үгэеэ ойлголсообди».

Табмэнай мэдүүлгэ

ПАРИЖ, октябриин 11. (ТАСС). Хилын саагуур аяншалха үедэмни орон дотор гүрэнэй урбалта хэхэ һэдэлгэ хэгдэһэн байгаа гээд Либериин президент Уильям Табмэн мүнөөдэр мэдүүлээ. Хүршэ оронуудай нэгэн Либериин арми дотор үймөө татахые һанаашалһан байгаа гээд президент тэмдэглээ. Франс Пресс агентствын корреспондентын Монровиһоо мэдээсэһэнэй ёһоор үгэсэлгэ тухай Табмэн тодорхойгоор хэлээгүй, урбалта хэхэ һэдэлгэдэ ямар хүршэ ороной хамаатай байһан тухай заагаагүй.

КОРЕЙН АЖАЛАЙ ПАРТИИН КОНФЕРЕНЦИ

ПХЕНЬЯН, октябриин 11. (ТАСС). «Социалис экономико байгуулха ээлжээтэ зорилгонууд» гэһэн зүбшэхэ зүйлэй хоёрдохи пунктаар КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Ким Ир үсэгэлдэр Корейн Ажалай партиин конференци дээрэ элидхэл хээ.

КНДР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэбэй (1961—1967 онууд) амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байһан тушаа элидхэлшэ тогтоо. Энэ түсэбэй түрүүшын табан жэлэй хараануудай дүүргэгдэжэ байха үедэ промышленна үйлэдбэри жэлдээ дунда зэргээр 14,3 процентээр ургадаг байгаа гээд тэрэ мэдээсээ. 1965 ондо дайнай урда тээхи 1949 онтой сасуулбал промышленна продукци 12 дахин, 1944 онойхитой—сүлөөлэгдэхын урда тээхи һүүлшын жэлтэй сасуулбал 15 дахин нэмээ.

Ороной хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ туйлагдаһан амжалтанууд тухай Ким Ир хөөрэһэн байна. 1965 ондо ган гасуур байгаашье һаань, оробһо тарла хуряажа абалга 1960 онойхитой сасуулбал 19 процентээр нэмээ. Тиихэдэ КНДР-тэхи хүдөө ажахын гол ургамал бологшо барайгар хуряажа абалга 37 процентээр нэмэһэн.

1965 ондо 1960 онойхидо орходоо национальна доход 1,6 процентээр ехэ болоһон байгаа. Долоон жэлэй түрүүшын табан жэлэй үедэ городой хүн зон 8 миллион 441 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай, хүдөөгэй ажалшад—7 миллион 593 дүрбэлжэн метр талмайтай байра бүтээһэн байна.

Уласхоорондын оршон байдалай орёо болоһонтой уламжалан ТПК-гай абаһан, саашадаашье абаха байһан экономическа хэмжээнүүдые бэелүүлхын тулада хүдэлмэриин хүсэн, материальна зөөри нэмэхэ хэрэгтэй болохо байна. Энэ хадаа арадай ажахын хүгжэлтэдэ нүлөө үзүүлэнгүй байжа шадахагүй болоно бшуу. Бидэнэр өөрыгөө хамгаалха шадабаряа бэхижүүлээд лэ байхадаа, социалис байгуулалтые найдамтайгаар, бата бэхи үндэһэ һууринда түшэглэн бэелүүлжэ шадаха байнабди гээд тэрэ хэлээ. Энээнһээ уламжалан, манай ороной экономическа хүгжэлтые зохихо зэргээр тааралдуулха, долоон жэлэй түсэбэй дүүргэлтын болзорые һунааха шухала болоно. Мүнөөнэй оршон байдалые болон орон дотор тохёолдоһон бодото эрхэ байдалые хараада абан, ТПК-гай ЦК хадаа долоон жэлэй түсэбэй дүүргэлтын болзорые гурбан жэлээр һунааха, энэ асуудалые ТПК-гай конференциин үзэмжэдэ табиха гэжэ шиидхээ.

Мүнөө байгуулагдаад байһан экономическа баазаяа эгээн лэ хүсэдөөр ашаглаха гээшэ КНДР-тэхи социалис экономико байгуулгын шухала хубинь болоно гээд Ким Ир элидхэл соогоо тэмдэглээ.

МОЖ-ой КОНГРЕСС ДЭЭРЭ

БЕРЛИН, октябриин 11. (ТАСС). Журналистнуудай уласхоорондын организациин VI конгресс эндэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. «Журналистнуудай демократическа хүдэлөөнэй нэгэдэлэй түлөө Журналистнуудай уласхоорондын организациин хэдэг тэмсэл» гэһэн элидхэл МОЖ-ой президент Жан Морис Эрман хэһэн байна. «Эб найрамдал хангахын тулада үнэн зүб информацинууд, олониитын аша туһые хараһан тайлбаринууд хэрэгтэй байна» гээд тэрэ өөрынгөө элидхэл соо онсолон тэмдэглэһэн байна.

Журналистнуудай уласхоорондын организацида политическэ, социальна болон ажалай талаар ондо ондоо үзэл бодолтодой түлөөлэгшэд нэгэлэнхэй гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, МОЖ-ой бүхы гэшүүд организациин юрэнхы гол ёһые дэмжэхэ, эб найрамдалай, бүхы арадуудай национальна бэеэ даанхай байдалай аша туһын түлөө хүсэд харюусалгатай байха мэдэрэлтэйгээр ябуулга хэхэ, өөһэдынгөө мэргэжэлдэ дурлаха, тэрэнээ хүндэлхэ зэргэтэй гээд Эрман онсолон тэмдэглээ.

Вьетнамда США-гай хэжэ байһан ээрхэг түримхэй ябуулга эб найрамдалай хэрэгтэ аюул тохёолдуулна гэжэ МОЖ-ой президент хэлээ. Вьетнамдахи ханинартаа тодорхой туһаламжа үзүүлхэ гээшэ маанадай түрүүшын ээлжээнэй зорилго болоно. Вьетнамдахи дайн тухай, энэ дайнай шэрүүн шангаар хэгдэжэ байһан тухай хөөрэжэ үгэхын, американ империалистнуудай эшэгүүритэ муухай ябуулгануудые элишэлхын тулада бүхы дэлхэйн журналистнууд хамаг юумэ хэхэ ёһотой гээд Эрман үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXI сесси

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 11. (ТАСС). ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXI сессиин үсэгэлдэрэй үдэрэй заседани дээрэ политическэ асуудалнуудаар юрэнхы хөөрэлдөөн үргэлжэлүүлэгдээ.

Кипрэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Спирос Киприану үгэ хэлэхэдээ, Вьетнамдахи дайн байлдаа болюулхые уряалаа. Ямаршье хизаарлалта болон эрилтэнүүдые табингүйгөөр Холбоото Штадууд Вьетнамай Демократическа Республикые бомбодохоёо болихо ёһотой гээд тэрэ хэлээ.

Ганын түлөөлэгшэ Е. Котока иигэжэ мэдүүлээ: ООН-ой гол ёһонуудые болон уставай үг зорилгые, африкан нэгэдэлэй хэрэгүүдые дэмжэжэ байһанаа Ганын правительство баталан гэршэлнэ. Правительство хадаа бүлэглэлнүүдтэ нэгэдэхэгүй политика бэелүүлхэ.

Бүрин эрхэтэ оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хариин оронуудай хамааралсалга ямар ехэ аюултайб гэжэ Вьетнамдахи дайн байлдаан эли тодоор харуулжа үгэнэ гээд Гвинейн түлөөлэгшэ Ашкар Мароф тэмдэглээ. Гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсажа болохогүй тухай, тэдэнэй бэеэ даанхай байдал болон бүрин эрхые хамгаалха тухай декларациие наринаар сахиха хэрэгтэй гэжэ Гвинейн делегат онсолон тэмдэглээ.

Хүгжэжэ байгаа оронуудай экономическа байдалай угаа түлюур байһанда Гвинейн түлөөлэгшэ анхарал хандуулаа.

Португалиин колонинуудай, Баруун-Урда Африкын, ЮАР-ай болон Урда Африкын асуудалнууд хадаа нэгэл асуудалай хубинь болоно, таһалангүйгөөр нэгэн доро тэдэниие шиидхэхэ хэрэгтэй гээд Либериин гүрэнэй секретарь Рудольф Граймс хэлээ.

Франциин ажалшад баатарлиг вьетнам арадта талархана. Арадай туһаламжа үзүүлхэ француз бүлгэмэй үүсхэлээр Па-де-Кале департаментын предприятинууд болон шахтануудта мүнгэ зөөри (зураг дээрэ Бетюн городто боложо байһан ушар) суглуулна. Урда тээнь һанал нэгэдэлгын хэмжээнүүдэй абтахада 4 санитарна машина тэмсэжэ байгаа Вьетнамда эльгээгдэһэн юм.
АДН-эй ТАСС-ай фото.

Францида шэнэ политическэ бүлэглэл бии болоо

ПАРИЖ. (ТАСС). «Табадахи республикын зүүнэй үзэл баримталдаг конвенци» гэжэ өөрыгөө нэрлэдэг шэнэ политическэ бүлэглэл Францида бии болоо. Тэрэнэй мэдүүлгэ соо хэлэгдэһэнэй ёһоор шэнэ бүлэглэл хадаа «имагтал табадахи республикын ёһо гуримууд зүүнэй үзэл баримталагшадай үг зорилгые бэелүүлгэдэ туһалжа шадаха гэжэ этигэдэг французуудай эмхидхэхэ хэрэгтэ туһалха хүсэлэнтэй». Амгалан ёһоной, али бүхы бүлюу байлгатай эс... гүүсэн тэмсэхэ, арадуудай бэ... даанхай байдалые, хүгжэлтэ б... гатай оронуудтай талархаха т... лаар генерал де Голлиин бэелүү... дэг гадаадын политикые конвен... үгэ дуугүйгөөр дэмжэнэ. Дото... дын политикын талаар предпри... тинуудта ажалшадта бүри е... эрхэ олгохоор эзэд баяшуу... болон ажалшадай хоорондо ш... харилсаа тодорхойлхын түлөө ко... венци тэмсэхэ байна.

Ажалшадай аша туһые харан

ЛОНДОН, октябриин 11. (ТАСС). Великобританиин коммунис партиин кандидадууд хадаа, тусхайлбал ниислэлдэ, гэр байрын барилга горитойгоор үргэдхэхэ, муниципальна байрын фонддо байрын түлөөһэ түлэлгые бариха, һуралсалай гуримые һайжаруулха, городой транспортна албые Ехэ Лондоной Соведэй мэдэлдэ болон хиналтада хүсэдөөр дамжуулан үгэхэ тухай дурадхалнуудые ерэхэ жэлдэ Ехэ Лондоной Соведэй һунгалтын болоходо оруулха һанаашалга гаргана.

Болохоёо байгаа һунгалтада Великобританиин Коммунис па... тиин бэелүүлхэ иимэ полити... тухай Лондоной Тауэр-Хемле... гэжэ районой Соведэй коммун... бүлэгые толгойлогшо Солли К... үсэгэлдэр эндэ болоһон пресс... конференци дээрэ мэдээсээ.

Лондоной бүхы 32 район... һунгалтын болоходо компар... өөһэдынгөө кандидадуудые да... жуулхэ хүсэлэнтэй.

Редакторай орлог...
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ...

Манай адрес, телефснууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, 60-21, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н01950. Зак. № 1029.